

SÁTORALJA

Zemplényvármegye közérdekeit képviselő hetilap.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG
és
KIADÓHIVATAL

hova a lap szellemi részét illető közlemények s az előfizetési pénzek, hirdetési keziratok s díjak és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők:

Sárospatak, Hákör-utca 175. sz.

Keziratokat nem adunk vissza.

Bermentetlen leveleket nem fogadunk el.

Nyíltter minden sora 20 kr.

ELŐFIZETÉSI ÁR.
Helyben házhoz hordva és vidékre postai megküldéssel:
Egész évre 4 frt — kr.
Félévre 2 frt — kr.
Negyedévre 1 frt — kr.
Egyes szám ára 10 kr.
Hirdetéseket jutányosan számítunk.
Hivatalos hirdetések 100 szög 1 frtért közöltetnek.
Kincstári bélyegdíj minden hirdetésért 30 kr.
Hirdetéseket s előfizetéseket felvesz Landesmann M. könyvkereskedése S.-a-Ujhelyben.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ-TULAJDONOS:

STEINFELD JENŐ.

TÁRS-SZERKESZTŐ:

RÉZ LÁSZLÓ.

A sárospataki örömnép.

Földre borúlok s porát esókolom meg e földnek. Szent föld ez, melyen lábaim megállnak. Szent föld, mint a szülő anyám szerette legkedvesebb hely. Letörlöm a könyvet, mely szemem látása elé fátyolt vont. Édes köny, örömköny ez: de letörlöm, azért, mert látni akarlak, ti öreg falak, kik felett az időnek és kornak hatalma nines! Ti öreg falak! az idő igen átsiklik felettetek is, mint az álom az éj után: külső ruhátokat pereenkint teszi öregebbé; de bensőtök, a szellem, az életerő, ifju, örök ifju, mely a szeretetben, az eszményekért való lelkesedésben — ragad, ragad magával folyton! . . .

Október 3-ikán és 4-ikén de sok szív dobogott, mely ilyen érzelemtől hevült: de sok ajk sóhajtott, melyről e gondolatok szálltak el — Sárospatakon, hová közelről es messziről édes vágyakozással, megszentelődött örömmel siettek öregek és ifjak, hogy a magyar protestantizmusnak e hegyen épült fészkeben, édes hazánkban e ragyogó fényt lövellő helyén, régi dicsőséggel dícselkedhető vármegyénk e — rá nézve a szegény ember gyémántjához hasonlítható — drága kinésében e napokon újra élje, mi életét önmagára és e hazára nézve bossessé tevő s a talán lankadni kezdő érzelmeiket felvillanyozá itt.

Mi értjük a szív e dobogását, megértjük az ajknak e sóhajtságát: mi hozsanát kiáltunk azoknak, kik szent vágyódással sietnek, kik szentelt örömmel zarándokolnak e kicsiny fészkekbe, melynek minden parányi helye nagy multról beszél és a jövőre nézve reményünket lankadni nem engedi.

Igen, megértjük! De talán — éppen ezért szívünkbelől fel-feltör egy-egy fájdalmas sóhajtság, valahányszor e gondolatok megmozdulnak lelkünkben, mert e kis fészket az felejtí el legjobban, kinek legeléször s legnagyobb odaadásal kellene ápolni: ez Zemplén vármegye.

De, de — te fájdalmas sóhajtság, némülj el most: ti fájó érzések enyhüljtek: itt volt e napokon Zemplényvármegye is.

Szív, honnan a sóhajtság tör: lélek, hol az érzelem tanyáz: ne kutassátok, miért jött el a megye! Ne töprengjétek: a magyar protestantizmusnak evangéliumi szelidségű ősz, öreg főpapjának, a 30 éves püspöknek tisztelete, vagy a sárospataki egyház örömeiben való részvétnek vágya, vagy a nagy Tompa iránti hódolat, avagy talán mindez összesen, vagy bármi más is hozta el ide

Itt voltak: láthattak.

Láthatták azt a szellemet, mely innen sugárzik ki, mint a fény és meleg az élterő naphól.

Ez a tudat reményt ad nekünk, hogy felmelegszik talán már egyszer valamikor e vármegye e kicsiny fészkek iránt, melyet ugy elfelejtett, mint a hűtlen és hálátlan az ő jóltevőjét

És e remény boldogít.

E boldogító reményt zárjuk be szívünkbe. S hogy bezárhassuk, nem folytatjuk tovább elmélkedésünket sem, hanem azon imás érzelmünknek kifejezést adva, hogy az Isten teljesítse be reményünket, — beszámolunk Sárospatak örömnépének leírásával tisztelt olvasóinknak.

Előkészület és fogadtatás.

Október 3-án már d. e. a város két főútezőjét lobogókkal felékesítették. A városnak külső képe is kifejezte azt az örömet, mely felekezeti különbség nélkül nyilvánult. Már korán délután hullámozott a Rákóczy-útezőn a sokaság, helybéli és idegen: mindannyian a vasúti állomáshoz siettek.

4 és fél órákor érkezett be az állomásba a Pest felől jövő vonat, melyen az agg főpásztor, *Kim Bertalan* jött. Riadó díjban fogadta már a vonatot, mely a kedves, a rajongásig szeretett vendéget hozta. Zúgott a több száz főre menő község ünnepzése addig, míg csak az ősz főpásztor ki nem szállt a kocsiból. Megjelentek fogadtatására az a-zempléni egyházmegyének a ref. egyháztanácsnak, a város képviselő-testületének küldöttségei s a városi tiszoltó-testület teljes számmal. A tiszoltók az agg főpásztor és a hivatalos küldöttségek köré köröndt vontak s elsöbben is *Koroszlari József* a-zempléni esperes, mint az egyházmegye küldöttségének is vezetője, a következő szép beszédben üdvözölte a főpásztort.

Főtiszteleendő és Meltóságos Püspök úr!

Édes örömmel vettem a megbizatást s szívem teljesegebből mondom az a-zempléni ref. egyházmegye nevében: Isten hozta Meltóságodat!

Csak a szeretet képes az emberi társadalom bármily körében aldateljes virulatot előidézni s az egyesek munkakedve, elégteltsége s boldogságára olykép hatni, mint nyári idöszak a természet növényvilágára. Meltóságod főpásztorkodása is azért volt folytonosan üditö egyházi életünkre, mert krisztusi szeretet vezérelte szavai és tetteiben. Ez az oka, hogy mindazok e hónapban, kik vele valamikor erüiközni szerencsések voltak, oly hódoló tisztelettel tekintenek reá s üdvözlik, valahányszor erre alkalmuk van.

Aldjuk a gondviselést, hogy főpásztori magas tiszte teljesítesenek helyüül egyházmegyénket s ebben a sárospataki egyházat választani kegyeskedett, mert így nekünk jutott a szerencse, hogy mint első üdvözölhetjük most, midön püspökegenek 30-ik evet megerte. Nagy ritkaság egyházunkban ez állast annyit even at s oly testi es szellemi erővel megaldottan tolteni be, mint Meltóságod betöltötte.

Ki egyházkerületünk jknyveit 30 evről attekinti, az csodalkozással szemléli a munkát, mit Meltóságod végzett. Az látni fogja, hogy min-

den sorscspas között is fellobogott vezetői kezében ama zászló, melyre ez var. felirva: tudomány, szabad szellem, krisztusi szeretet. Ki így él, ki így végzi teendőit, nem szorult a mi gyarló dicsötésünkre.

Egy nyitott könyv lévén Meltóságod élete nem bocsátkozom érdemei elsorolásába. Csak azt említem meg, hogy ernyedetlen kitartása, apostoli buzzósága s atyai szeretettel párosult kormányzása által oly sok jót tett, annyira szívünkhöz nött, hogy a három évizted csak egy rövid napnak tűnik fel s reánk nézve ugy volna jó, ha kormányzása végtelen ideig tartana.

Azért itt, Sárospatak városa és a régi ref. főiskola közelében, hol szabadság és honszerlem leng körül bennüket, az a-zempléni ref. egyházmegye nevében kívánom, hogy Meltóságod a mi, az emberiség és a magyar haza javára sokajg éljen!

A meghatottság haugján válaszolt a főpásztor e beszédre. Könyek csillogtak a szemekben az egész beszéd alatt: de a könyek erősen ragyogtak, mikor a betegen érkezett főpásztor életkorára és testi gyengelkedésére hivatkozva, azt mondván, hogy a kötelesség tudás most is erősebb volt benne, mint testének erője.

Ezután *Barthos József* főszolgabíró, mint Sárospatak város küldöttségének vezetője is, üdvözölte a főpapot a következő rövid, de remek beszédben:

Meltóságos és Főtiszteleendő Püspök úr!

A mióta Magyarországon a reformáció elterjedt, megszoktuk, hogy az ev. ref. egyház minden temploma a magyarság vára s annak papjai magyar nemzetiségűek apostolai.

Ezért kettös a mi örömünk ma, midön meltóságodat 30 éves főpásztorságának évfordulóján ünnepelhetjük: mert mi Meltóságodban nem csak egyházunk főpapját, de a kitünö hazafit is üdvözöljük.

Miért is midön e helyen járasom és e híres város képviselő-testülete nevében Meltóságodat köszönteni szerencsém van, azzal üdvözölöm: Isten hozta Meltóságodat! s találja magát mi köztöttünk oly jól, mint a mily szívesen mi latjuk Meltóságodat!

A főpap az üdvözöl beszéd azon részére válaszolt különösen megkapóan, szívhez szólóan, amely a magyar ref. papság hazafiságra vonatkozott. A ref. papságot — ugy mond — nem kell hazafitü kötelességeinek teljesítésére figyelmeztetni, buzdítani, mert a ref. lelkesz benne születik az érlemben, a prot. nevelés már gyermekkorától oltogatja ezt az érzést bele.

E beszédek elhangzása után kocsiira ült a főpásztor s a hosszú kocsi sor kíséretében a ref. paróchiára hajtatott. Mielött azonban behajtatott volna az udvarra, egy igen kedves meglepetésben részesítették a református leányiskola növendékei a két tantönlövel együtt. Sorfalat képeztek a kis-leányok s nevékben *Nomik Jolánka* egy virág csokrot is nyújtott át neki kedves kis beszédben üdvözölte a főpapot.

A paplak udvarán az egyháztanács fogadta az agg főpásztort s Buza Janos főgondnok üdvözölte a következő beszéddel:

Főtiszteleendő és Meltóságos Püspök úr! Szeretve tisztelt főpásztorunk!

Meltötasságk kegyesen megengedni, hogy szerény papi lakunk bejartatánál én, mint a sáros-

pataki ev. ref. egyház jelenlegi főgondnoka presbytertársaimmal együtt, egyházunk összes híveinek nevében a legmélyebb tisztelettel üdvözöljem Üdvözöljem azzal az igazi szeretettel és törhetlen ragaszkodással, melylyel egyházunknak nagyja és kicsinye Méltóságod iránt, mint a tisztánbenni ev. ref. egyházkerület jó és bölcs főpástorja iránt viselkedik.

Főtisztelendő és Méltóságos Püspök ur! Szent-könyvünk szavai szerint a jó pástor életet adjon az ő juhainak. Az írás ezen szavainak igaz volt-tal Méltóságodnak 30 éves püspöksége alatt sárospataki ev. ref. egyházunknak több ízben volt alkalma meggyőződni, mert hiszen Méltóságod a mi egyházunknak örömeiben és bánataiban mindenkor oly őszinte szívvel osztozott, a mi-nővel a szerető atya osztozik gyermeke örömei-ben és fájdalmában. A mi egyházunk iránt érzett szeretetének fénys tanulejt adta legujabban, midőn monumentális templomunk roskadozó al-lapota miatt egyházunk hívei fiz. bizodalommal fordultak a bölcs vezetére alatt álló tisztánbenni ev. ref. egyházkerülethez s fénys tanulejt adta ma is, midőn gyenge egészsége és tisztas kora daczára is keszséggel jelent meg a mi szerény körünkben, hogy részt vegyen abban az édes örömben, melyet egyházunk híveiben az a tudat támaszt, hogy újra abban a díszes hajlemben imádhathják az ő jóságos istenüket, melyet az ő dicsőítései őseik építettek. Áldja meg az Isten Főtisztelendő és Méltóságos Püspök urat azért a jóságaért! Adjon napjaihoz napokat, éveithez éveket, hogy eddigi szeretetével és lankadni nem tudó buzgalomával munkalassá továbbra is a mi egyetemes egyházunk boldogságát.

Engedje meg Méltóságod, hogy e ritka alkal-mal felhasználjuk arra, hogy a mi sok bajjal küzdő, de Isten szeretetében és segítségében mindenkor bizó sárospataki ev. ref. egyházunkat ajánljuk továbbra is eddig tapasztalt atyai jóin-dulatába és szeretetbe. Isten hozta Méltóságod-at! Legyen boldog közöttünk! Éljen sokáig!

A köztisztelőben álló főpástor meghatva kö-zsöníte meg az egyháztanács szíves fogadását s kijelenté, hogy gyenge egészséggel de azzal az eninatározással jött szeretett sárospataki hívei közé, hogy a nagy áldozattal megújított templomot felavassa, meg a élete árába kerül is.

Fáklyásmenet.

Amint az eszmahály ráborult a fellobogozott városra, kigyuladtak az ablakokban a fényugarak. Az öreg kollegium minden ablakában fényelt a gyertyaláng. Olyan volt ez az édon külsejű, im-pozáns épület, mint az őrendő édes anyja. Kinek szemében ott ragyog, ott esillog az öröm. De hát hogy is ne örült volna! Hiszen előtött magláto-gatni őt is, az ő ősz főgondviselője, a kit ő bol-dogan nevezhet szintén gyermekének. És ennek látása s ennek megmondolása, de sok örömkönyvet csak az alma mater ez este már Patakon levő fiatalnak szemébe. De míg az öreg alma mater egy igazi anyánól méltó nemes. Leültél midőn nyílvánító örömet: addig a ref. egyház, új, díszes, drága ruhába öltöztetett tornya büszkén hirdette az összerögzötteknek, hogy: de mégis ma én vagyok az ünneplésnek fénypontja. A magas torony mind a négy erkélye fény-sugárban fúrdott. Ragyogott, mint a fiatal nő örült szeme.

Ugy 7 óra tájban nagy sokaság verődött össze az öreg kollegium előtt, fáklyákat gyújtottak s ezek fénye és hazafias dalok énekése mellett a sokaság körülfúrta a várost s megállt a ref. pa-riochia előtt. Itt a sárospataki egyház női, illetve vegyes kara a Hodossy Béla zenetanár vezetése mellett, gyönyörű dalban üdvölte az ünneplott fő-pástorot. A esendes este messze vitte a dalnak hang-jait, fel egész a gondviselő trónjának számolyá-hoz. S mikor elhangzott az üdvözítő dal utolsó akkordja, a dísz magyarba öltözött Meczer Béla első zempléni egyházmegyei gondnok minden-ker kedvesen hallgatót hangja esendült meg s szónoki erővel mondta el itt következő nagyszá-bású szónoklatát.

Főtisztelendő és Méltóságos Püspök ur!

A legnagyobb örömmel, a gondviselés iránt való legnagyobb hálával jöttünk ide, hogy méltó-ságodat szívünkben üdvözöljük. A legnagyobb öröm hatja az egész lényemet e pillanatban. Mid-őn méltóságod az első zempléni egyházmegyé-ben, egyházkerületi gyűlésünk megtartása alkalmából, közöttünk megjelent, mert nekem jutott azon megtisztelő kitüntetés, hogy egyházme-gyéneknek méltóságod irányában érzett tisztelet-

teljes ragaszkodását, önzelen szeretetét és tisz-teletét szívem melyéből tolmacsolhattam. A midőn egyházmegyénk ezen gyermeki szeretettel pá-ro-sult, őszinte tisztelettel főpástorai a atyai hajla-mába ajánlom, egyúttal a sárospataki egyház híveinek nevében forró köszönetet mondok méltó-ságodnak azon atyai jóságáért, hogy templomu-mat, a melyet ők egyházuk iránt öröklött buzgal-mmal, talán erőköték is meghaladó áldozatkész-séggel emeltek, főpástorai imájával felszentelni ke-gyesen méltóztátik.

De van egy körülmény, mely a mi örömiinket megcsokorosítja, mely a mi ünneplőink fényét ragyogóvá emeli, mely az összes ref. egyház-tagok szívében visszhangra talál, s mely min-den igaz ref. ember kobelet a gondviselés iránti hálával tölti el, az t. i. hogy ebben az évben méltóságod püspöki hivataloskodásának a 30-dik éve is betelt. — 30 esztendő! Valóban, az isteni gondviselés véhetetlen kegyelme csakis egyes kiváltságzottjait ajándékozhatja meg azzal, hogy ily magas állást ily hosszú ideig fiatal erő-vel, egészségben viselhessek. Hiszen egyes ki-sebb tisztviselők, kik 30 évig hivataloskodnak, alig várják, hogy hivatalukat elhagyhassák s dicsőökdeve hivatkoznak hosszú, 30 éves hivatalos működésükre. Éppen ellenkezőleg méltóságod, ki 35 éve foglalta el lelkesítő állását, mely idő alatt nemcsak híveinek volt buzgó lelkipástorja, hanem 30 éven át közbizodalomtól környezett püspöke és bölcs kormányzója is tisztánbenni egyházkerületünknek s e mellett is nem hogy a jól megérdemelt nyugalmas életre gondolna, el-ellenkezőleg ma is fiatal erővel s tevékenységgel vezeti egyházkerületünk kormányát. Nem egy-szer hallottam méltóságod ezen szavait, melyeket szó szerint idézhetek: „csak erőt és egészséget adjon nekem a mennyei gondviselés, örömmel szentelem életemet, munka-örömet szeretett egy-házkerületemnek.“

Főtisztelendő és Méltóságos Püspök ur!

Vannak egyesek, kik bizonyos esodotvó jelen-ségekben hisznek: sobeiknek balzsamát, bánatos szívüknek orvoslatát valamely esodotvó erőtl remélik és várják s ezért nagyobb bűtesjárásokra, farasztó zárandoklásokra szanjak el magukat ezen hó vágyuk teljesülése végett. Mi, protestánsok ilyen esodotvó jelenségekben nem hiszünk: egy-házunk hitelvel ilyen esodotvó erőt nem ismer-nek el. De mégis, a magyar ref. egyház híveinek szívében mintha volna bizonyos hajlam az ilyen esodotvó ráhatások iránt! Csakhogy a mi egy-házunk tagjai nem élettelen tárgyaktl remélik szíveiknek bánatát, érf sobeiknek orvoslatát elérni, hanem élő vezetőrifiankat, különösen lel-készeinket ruhazzák fel képzel-tőkben ilyen esodotvó hatalommal s azoknak Istenhez emelkedő, magasztos imáját meghallgatva, szerenczét enyhí-tő irt vérző sebeikre. Ilyen magasztos, ilyen esodotvó hatalmat tulajdonítanak ma a magyar ref. egyház hívei Kun Bertalan püspök imájának. Hallottam én nem egy hivünköt, kinek szívét a sors esapasai összeomlással fenyegették miszerint egyetlen vagyok az, hogy Kun Bertalan imáját meg egyszer meghallhassak. Tudom nem egy hivünköt, a ki megtörte az élet suttolő keze által, elkiseredő, kétségbeesve jutott az Isten házába meghallgatni még egyszer Kun Bertalan-nak Istenhez emelkedő, buzgó imáját. — Kun Bertalan imája vigaszt és enyhülést szerzett bá-natos lelkének visszanyerte Istenben vetett bizo-dalmát, megbékélte a társadalommal s embertárs-ai-val, erőt és kitartást szerzett az élet tovább folytatására.

És bizonyára nem hiában nevezük Kun Ber-talant a legszebb imádkozónak. Az ő buzgó, Istenhez emelő imáját hallva, — melyben ihletetl ajkairól Istennek ígére szól, — a hitetlen mog-tanál bizni Istenben, a csüggedő remél — a bá-natba merült meg-igazsátlódik.

Azt a kerést intőzük, mi itt e helyen a meny-nyi gondviseléshez, — de nem keres. fohász az, melyet az ezek urához emelünk: — Isten, ma-gyarok Istone, engedj, hogy ezen köztisztelőben álló, nagy emberünk hívei boldogítására sokáig viselhesse még főpástorai hivatalát!

Isten, magyarok Istone, ki évszázadokon ke-resztül fogadtad véghet-ten kegyelmedbe egy-házunkat s védelmezted ezt a végroalmis ellen: — hallgasd meg ma is buzgó fohaszunkat! Áldd meg egyházunk legfőbb lelki vezetőjét, Kun Ber-talant egészséggel és magas élet korral! És én, ki a mennyei gondviselésben feltétlenül bízom, hiszem azt, hogy 2 millió léleknek forró óhajtá-sát, buzgó imáját még fogja hallgatni.

A gondviselésnek ilyen kegyelmedben bizva, a jövő iránt ily reményekkel eltele, üdvözölöm még egyszer méltóságodat szívem melyéből, kérve a mennyei gondviselést, hogy méltóságodat ezer-éves hazánk boldogítására, magyar ref. egyhá-zunknak s tisztánbenni egyházkerületünknek dicsőégére, családja örömeire, boldogságban, megelégedésben igen sokáig éltesse!

Ez után a főpástor megindulva köszönte meg e kitüntetés, mely — mondhatjuk — felekezeti

különbség nélkül nyilvánított s igazán impzáns volt. Sírni szeretett volna az ember, mikor az ősz főpástor magas életkorára s élete legutóbbi bánatosa napjaira hivatkozott a melyekhez — úgy-mond — a fény, az ünnepe nem is illik. De örö-mel fogadja el — folytatát tovább — mert a sze-retet, melyet az alkalommal is tapasztal, feledtet és boldogsággal tölt el. E válasz után a képezdei énekkar még egy rövidbb dal énekel s a menet aztán elvonult. A város még soká üszött a fény-árban s az utcákon hullámozott az idegenek és helybeliek nagy száma.

Az istentisztelet.

Október 4-ikét fényesebb betűkkel kellene beírni ugy Sárospatak városa, mint a sárospataki ev. ref. egyház történetébe. E napon sok szép, sok felsőgek történt. 9 órakor szolgált meg a ref. egyház nagy harangja — hivogatól a hívőket nagy költséggel (körülteul 25 ezer frt) renovált izléses templomba. Igazán elmondhatni, hogy a sárospataki ev. ref. templomba ha belép az ember, ihlet szállja meg, szent áhitat fogja el. 1,10 órakor indult el az ünneplott főpástor a parochiáról a 8 esperes, a 26 felszentelendő és még nagy számú pap kíséretében. Ugyanekkor indultak el a különféle küldöttségek és az egyházkerület-nek világi tagjai is a főiskola udvaráról. Szofu-lásig megtelt a szent hely, melyben 3—4000 ember szorongott. A fenálló ének után a 74-ik dicsőeretet énekelte a gyülekezet *Dezso Lajos* kép. igazgatót orgona kísérete mellett. Három v rrszak elénk-lése után a sárospataki főiskolai énekkar adott elő a *Pástor Sámuel*, főiskolai ének- és zena-tanár vezetése mellett, egy mű darabot oly preci-sitással, a minőt különösen vidéken — alig hall-hatni. Nem akarunk nagy hangú kritikát írni: de azt elhallgatni lehetetlen, hogy a mely éneklő kar oly nehéz menőtő darabot ugy tud előadni, mint a hogy azt az okt. 4-iki ünneplően hall-hattuk, méltó utódja a 1 és 12 százados dicső-mulatt dicsőkedhető „sárospataki kórus“-nak.

Még hangzott az énekkar éneke mikor egy jó-ságos, szelid, apostoli alak jelent meg a szősző-ken. Ez *Kun Bertalan*, a tisztánbenni ősz püs-pök alakja volt. Elhangzott az ének. Alhitatol arcán állt a gyülekezet, várta azokat a méznél édeesebb szavakat, melyek a legszebben imádkozó-nak* ajkairól voltak hangzandk. Az ajk megnyilt s a szeliden erző szívből az áhitatos lelkekbe szállt a legszebb imádságok egyike.

* * *

Elfeledtünk már ekkor is minden földi gondot, földi hut. Olyan jól esett ezektől megszabadul-nunk A varázsa alatt állottunk e szent érzel-meknek s e varázssal erősbödött, mikor a sárospataki egyház vegyes énekkara kezdte meg énekét. Egyszerű, miut a szép természet, a mit és hogy ez a kar énekel: de felsőgek is, mint a szép ter-mészet, ragad magával, feleml magához.

Mikor e kar kedves dalnokainak utolsó hangjai is elhangzottak, már akkor a helybeli ügybuzgó lelkes, *Bilint Dozso* ott állt a szó-széken. Kezébe vette a szent könyvet, s mig felnyitá, az egész gyülekezet önkéntelenül felállt, hogy a szent lektőt állra hallgassa meg. Esdrás könyvéből annak V. rozszéből a 11. verset olvasta: „Mi a menny és a föld istenének szolgálói vagyunk és ujjamon megfűjtjük e házat, mely ennek előtte sok esztendővel épített volt.“

E textus felett szép gondolatokban gazdag egy-házi beszédet mondott a siker felett méltán ör-vendő lelkész, mely beszédben különösen a subjek-tív érzelnek hatottak erősen.

* * *

Az egyházi beszéd után a polgárokból álló egy-házi énekkar adott elő egy egyházi éneket dicsőretné méltó szorgalomra való eredménytel.

Az énekkar előadása után iamét az ősz püspök jelent meg a szószéken, és beszélt a felszentelen-dőköz, buzdítván őket egyház- és hazaszeretetre.

* * *

E beszéd végén kérdéseket intézett a felszen-telendő lelkészekhez.

1. Megvagytok-e győződve a Krisztus evan-gyéliomjának isteni eredete és boldogító volta felől?

2. Benső hivatástokot követve, vallaljátok-e ele magy felelősséggel járó hivatalt?

3. Készek vagytok-e magotokat esküvel is lekötöztetni arra, hogy a Krisztus evangyelió-

mát hűséggel, szeretettel mindannyiunk fogjátok hirdetni és követni?
 a melyekre válaszoltok lendvélyen. Azután felolvasták az egyházmegyei főjegyzők a következő ifjú lelkészek életrajzát: *Alauzból*: Demjén István, Béki János Hősök Lajos; *Alsó-Borsodból*: Sólom Barna, Csik Dániel, Szabó András, Szabó Bertalan, Kovács Mihály, Kovács Károly, Andó Lajos s dr. Tudós István, a főiskola egyik theol. tanára; *Felső-Borsodból*: Dakó Lajos, Batta József és Sáfány Lajos; *Felső-Zemplénből*: Réz László, Péter Mihály, Bottka Bertalan; *Alsó-Zemplénből*: Kenyeressey Árpád; *Gömörből*: Dusa János, Szabados László és Magyar István; *Tornából*: Fodor György, Jakab János és Nagy Barnabás; *Ungból*: Köröskényi István. Ez idő alatt az aagg főpásztor a szószékben ült. S az életrajzok felolvasása után felállt s kijelentte, hogy minden ifjú lelkész méltónak tart a papi pályára, felhívta őket az eskü letételére. Szent, örök eskü az, mit az ifjú lelkészek tettek. Az eskü után elénkeltve a 26 ifjú lelkész a 37. dicséret első versét, mely éneklésbe szépen beleolvadt a nagy közönségé is.

Most az ősz főpap kiment az úrszaltalához s mindenek előtt a 3 legújabb esperest, *Fejes Istvánt* a költő-papot, id. *Kapossy Györgyöt* és *Keresztúri Józsefet* (F.-zemplén. Torna és A.-zemplén esperesét) avatta fel az őt esperesül egyúttel közráttétel, testvéri csókkal és megáldó imával. Ezután következett az ifjú lelkészek felavatása. Kilenc-kilenc ifjú térdellett egyszerre a vének előtt. A vének ráterék kezüket az ifjak fejére s a legvénebb, a főpap megáldó imát mondott az ifjakra s kezfórással tévők a vének tisztárukká őket.

Kevés szem maradt e hosszas aktus alatt könytelen. Mintha mindenki érezte volna a pillanatok magasztos voltát, a melyekben a nehézség, de anyai lelki gyönyörűséggel megáldott lelkési pályára ifjú lelkészedésével lépnek.

Az ősz főpap még egyszer a szószékre ment s imádkozott ott szépen, felségesen. Aztán a gyülekezeti éneklés alatt úgy $\frac{1}{2}$ óra tájban hagyta el a nagyszámú közönség a most már megáldott s így felszentelt újított templomot.

Tisztelgések a püspöknel.

A sárospataki örömműnepek részletei közül nem hagyhatók ki a tisztelgéseket, melyek *Kun Bertalannak*, a 30 éves püspöknek szültek!

1 órakor érkeztek a paróchiára a különféle küldöttségek, hogy tiszteletük kifejezést adjanak az aagg főpásztor előtt úgy is mint főpásztor, úgy is, mint 30 éves pap előtt. Elsőnek tisztelgett a tisztáninni ev. ref. egyházkerület küldöttsége, melyet *Bernáth Elemér* kir. táblai tanácselnök vezetett s üdvözölte a kerület nevében az ünneppelt főpapot.

A kerület után Zemplénmegye több tagu küldöttsége jelent meg a főpap előtt. — *Molnár István* főispán vezetése alatt, a ki egyszersmind az üdvözítő szónok is volt.

Ha majdának az új helyi honvéd tisztikar küldöttsége *Czibur László* vezetése alatt fejezte ki az egész tisztikar tiszteletét.

A tiszti kar után a sárospataki zsidó hitközség küldöttsége tisztelgett *Róth Zsigmond* vezetése alatt.

Azután jött a város küldöttsége *dr. Lengyel Endrével* élén a melyet a főiskola ifjuság követett a szenior vezetése alatt. Utolsónak jelent meg *Szekerák Kálmán* sárospataki apátplebánus egyház tanácsosai s egyházi névben.

A tisztelgések ezzel bevégeződven, a főpásztor is — kis pihenő után, a főiskola tornacsarnokába hajtatók, hogy az ott rendezett 230 terítékű közebéden részt vegyen.

A közebéd.

Az egyház nagy költővel renovált templomának felszentelése alkalmából 230 terítékű ebédet is adott. D. u. 2. órakor ült a nagy s illusztis társaság a főiskola tornacsarnokában díszesen felterített asztalokhoz. Az asztaloknál az asztalfőn Kun Bertalan püspök foglalt helyet. A püspök jobb oldalán ült: Molnár István, Zemplénmegye főispánja, Szekerák Kálmán sárospataki apát plebánus, Lévey József, Miklósi István, s. a. ujhelyi gör. kath. lelkész, Molnár Béla, Nagy Pál, Lengyel Anó, honvédszállás, Dr. Lengyel Endre, Bálint Dezső, Radácsi György. A főpásztor baloldalán a következők foglaltak helyet, Bernáth Elemér, kir. táblai tanácselnök, Czibur László, Puza Sándor, Kaposi Menyhiert, Ragályi Béla, Tóth Dániel, Danekkapitány, Bajusz

József, Buza János. Szemben a püspök ural: Meczer Béla, Fejes István Meczer József, Nemthi József, Meener Gyula, Dókus Ernő, dr. Molnár János, Reichard Mór, Nemes Lajost Barths József. Természetes dolog, hogy a fényes ebéden a poharköszöntők nagy számában is volt alkalmunk gyönyörködni. Elsőnek Kun Bertalan állott fel s ültette a koronás királyt és a királynevet. Az egész közönség állva hallgatta e köszöntőt. Bálint Dezső nagy tetszést aratott poharköszöntőjében a „gondviselés ezen férfiat, Kun Bertalan” éltette. Percekig tartó taps követte e köszöntőt. Keresztúri József nemcsak a tisztáninni egyházkerület, de az egész magyar protestantismus büszkeségéért. Bár V. B. Bélárt ürtett poharat. Buza János, mint a pataki egyház gondnok, megköszönve az egyházkerület kitüntető atyai jóindulatát, kéri e jóindulatot az egyház számára továbbra is s élteti a kerület jelenlevő tagjait. Meener Béla a töle megszokott ékes szóvalással Zemplén megye főispánját, Molnár Istvánt éltette. Bernáth Elemér a sárospataki egyházat és főiskolát köszöntötte fel. Maklári Miklós az esperesi karért, mint az egyház kitűnő vezér karáért ürtett poharat. Debreceni Bertalan a jelenlevő különböző felekezetek lelkészeit éltette. Szinyei Gervon ügyes fordulatlan a honvéd tisztí kart, mint a 48—49-iki honvédek derék útáit éltette az egész közönség lelkes éljenése között. Dezső Lajos Fejes Istvánért, a költőért, a papért s az ügyes társadalmi emberért ürtett poharat Ballagi Géza Barths Józsefért, Radácsi György a felszentelt ifju papokért. Zombory Gede a felszolgáló pataki lányokért. Kupai Dénes Lévey Józsefért. Lévey József gyönyörű költői tartalma beszédében a pataki ifjuságért ivott, mint amely az eszményekért mindenkor lelkesedett.

Ez után a főpásztor felozlatta az ebédet a meghívta a jelenlevőket az öt órakor kezdődő Tompa szobor leleplezésére.

A leleplezési ünnepély.

A közebédrol — jóval 4 óra után — a főiskola kertjében már napokkal előbb felállított Tompa emlék elé sereglett az ünneplő közönség, hogy lehulni lássa a leplet azon fértiu mellszobráról, ki mint tanuló a sárospataki főiskolának, mint egy házi szónok és beszédier a tisztáninni ev. ref. egyházkerületnek, mint költő az egész magyar uemzetnek örök büszkesége s dicsőségese volt s lesz mindenkor.

A közönség ünneplő hangulata a műsor minden egyes pontja után nőtt s a harsogó éjjeneknek, a fel-felugzó tapsoknak se vége se hossza nem volt. Az ünneplő végén tepontját érte el a kedélyes hullámzás, a mely még a „Szózat” éneklése után sem akart alábbhagyni s a hazafias dalok egész sorában nyert kifejezést.

Az ünneplő kölcsész „Hymnus”-ával vette kezdetét az Egressy B. Béle feldolgozásban. Az alkalomra tetemesen meghívott énekkar nagyon jól megállotta helyét s bár két első darabja a műsorban a legismertebbek közé tartozik, a jelen voltak általános tetszést és elism. rósét vitta ki. A hanganyagnak nagy mennyisége, mint minősége, a darabok színezése, egybevágó szabatos előadása, csak megerősítettek az énekkar felől eddig táplált kedvező véleményünkben s jogot adnak arra a következtetésre, hogy az énekkar ez esztendei élete nem fog tartozni a gyöngébbek közé.

A Hymnus 2. versszakának elhangzása után dr. Tudós István, az Irod. Önk Társulat f. évi tanárelnöke lépett az emelkedésre a rövid előbevezetés után széleskörű szakismerettel az ügy iránti teljes buzgalommal rajzolta Tompa költői fejlődését, a mint következik:

Mélyen tisztelt közönség!

Egy költő emléksobrának leleplezésére hívtott ide mindnyájunkat a sárospataki főiskola ifjusági irodalmi társulata s vele együtt az egész lelkes ifjuság.

A költő: *Tompa Mihály*, ki itt, ez ódon falak között, „türt, szenvedett, fázott, izzadt,” ki az ifjusági egyesületnek, illetőleg *szép-műegyletnek* is tagja volt, abban próbálgatván szünyaait lebegtetni, költői tehetségének, hajlamainak a vele egykorú társak között nyilatkozatot engedni, hogy alig pár év múlva országos hírnevének visszaverődő fénye büszkeséggel töltse el a barátokat, kik vele együtt érezték a költészetnek boldogító hatásait, mely az ifju lelkeket dalolni isgoktala poros légkörében is.

Emléket emel itt, a természet nagy templomában az ifjuság s vele érző nagy közönségünk annak,

a ki a természet *dalnok* volt, ki szívének minden dobándásával, lelkének minden gondolatával összerort a természettel, melynek verőfényes napjai, melábus éjszakái, hervadó s uj életre kelő füvei, fái, virágai anyui ragyogó eszmét ébresztettek lelkében, annyi bájos regét költettek vele.

A népregek és mondák költőjének emelik e szobrot a *nép fia*. Hiszen azoknak a regéknek s mondáknak megteremtése itt e főiskolában történt; innen küldte szét 1846-ban az egyszerű pataki diák előfizetési felhívását, hogy páratlan siker legyen első fellépésének osztályrésze, mert az első kiadás még meg sem jelent, az utolsó ívek még alig kerültek ki Gutt-nberg csodaszerti alkotmányából, mikor a második kiadás iveri mar ott voltak a sajtóban, hogy a közönség érdeklődése kielégítést nyerjen!

Egy csapásra meghódította a nagy közönséget az ifju költő, ki Felső-Magyarországnak csaknem minden valamire való népregejét s mondáját adta kötetében, mely sokoldalúságát fényesen bizonyítja, a költői formák kifutalosságát hangosan hirdető, írójának eszmei gazdagságát lépten-nyomon eláradó s az emberies célokért való lelkeselésének elővulbetlen emlékjele. Népregek s mondái még legszörűbb bírálói szerint is találó festések, költői hasonlatok, zeugzetes nyelvi, megkapó pátthoz, jóleső humor tárháza, a melyekből csak egyetlen is eleendő sok ujkori költőnek, hogy neve ismertté legyen.

Igazza van azért a legilletékesebb bírálók egyikének, Lévey Józsefnek, mikor ezt mondja: „ha soha egyebet nem ír, magok e népregek állandóan fentartanak Tompa nevét irodalmunkban.”

A nemes ízlés, a gazdag phantázia, a zeugzetes magyarnyelvi: ezek voltak első sorban erői, a melyekkel az utat megtörte a magasba, hol Petőfivel s Aranyval a magyar ujkori népies költészetnek ragyogóan tündöklő napjaival lón!

A nemzeti népies elemek uralkodnak első kötetében, a melylyel úttörő Petőfi és Arany előtt, hiszen időre nézve előbb lép fel, mint társai. A forrás, melyből merít, tiszta, zavartalan s a forrásból merítőnek dalai is tiszták. Abból a nagy tengerből, melynek nép a neve, vagy *népélet*, hamisítatlanul csapkodtak fel lelkének hullámai s az érzelmek özönéből napsugarakból szelid holdfényenél szött gondolatok áradtak, megmesévitte az olvasók s hallgatók lelkét annyival is inkább, mert föltétlenül áll, hogy Tompa szívét osztó ki költeményeiben a szegények között!

Észrt van az, hogy a *népregek és mondák* írója mellett a *népdalok költőjének* is emléket állítunk e szoborban, annak a népdal-költőnek, ki a gyöngédséget, szeretetet szólatatta dalaiában, beronya mindkettőt a költőségek azzal a bájjával, mely csak olyantól eredhet a kiben a szívnek nemessége, tisztasága kétségbevonhatatlan.

Az a költő, ki megírta ott Pesten a Rökuskörházban legszebb népdalát, a *Tóten nyíron pusztán az én lakásom* kezdetűt, — a kinek *„Virágos kenderem elázott a tóban”* gyönyörű költeményét ma is dalolja maga az isten adta nép; a kinek ezek a dalai: *„A tífókón nem szól, elhasadt,” „Tó közepén hokor sós,” — „Sárga rigó páros,” — „Buzdosom e kerek földön” s „Béköt tóton kesely lovam lábára”* most is hangzanak a dalolni szeretők ajkairól, — nem fedheti el az anyészetnek moha, mert lelke szól hozzánk dalainak minden szarabán, mely érzése rezgeti meg szívünk hurjait, hogy öröm s bánat váltakozzanak keblünkben!

De emléke ez a szobor annak a költőnek is, ki megajándékozta magyar irodalmunkat a *„Virágregék”*-kel, ezzel a büvös-bájos könyvvel, melyhez hasonló több nem jelent meg az előtt, sem az óta!

Am tartásuk egyesek társzótknak e regéket, ám találják meg bennök az egyhangúságot, vagy tartásuk csak *„tükör-darabok”*-nak, soha senki sem fogja elvitatni azt, hogy Tompa virágregében a szép és nemes pazar kézzel val elsőzóra, képekbe öltöztetve a természetnek ragyogó színeket ékeskedő, egész valónak gyönyörködhető virágait, hogy oktasson, tanítson mindenkit, s hogy főleg a női gyöngéd lelkében ébresztszen magasztos gondolatokat, nemes, igazán finom érzelmeket.

Megleste s meglepte a virágok álmaít, lelket öntött életükbe, megszálltatta őket, hogy hangot adjon általuk saját gondolatainak, melyek az érzelmek nemesítését célozták mindenek felett.

A lyrának allegóriái ezek, a jelképes költészetnek páratlanul álló alkotásai, melyekben a természet szeretete s az emberi érkölesök finomítása a fő tartalom.

Es vajjon nem emléke-e ez a szobor annak is,

a ki a hontiúi érzelmeknek olyan hívott szószólója volt?

A magyar nemzetnek legújabb kori szenvedései, fájdalmai s reményei: oly híven aig tükrözödnék vissza más költőnél, mint Tompácz!

Akkor nem fejezi ki a hontiúi érzelmeket, mikor a szívek hangosan dobogtak, mikor az „Előre” volt a jelszó, mikor olyan költő szavaira volt szükség mint Petőfi: akkor csak a szíve dobogott hangosan, ajsa hallgatott; hanem a mikor a búslás poharának tartalmát ömlött szét e hazán, a mikor a leveit, leigazott népnek még csak reménye sem volt, a mikor a nagy búnak és bánatnak miatta a lautót fűzfákra függesztették a dalnokok: akkor nyit útát, enged kitérőt hontiúi érzelmének, hogy az elalélt nemzetbe le öntson. hogy a szétszart écsontokat összeszedegesse s életre költse, hogy a reménynek boldogító erejével áthassa a szenvedőket és keségőket!

A hontiúi fájdalom, keserűség, remény és édes biztatás nyertek kifejezést az ötvenes években írt költeményeiben, melyek költészetének tetőpontját jelölik. A „Gólya”, „Amalár fiahoz”, „A szelzett szarvas”, „Uj Simeon”, „Pusztaúró” és a többi, mind a hontiúi bánat és reménynek nyilatkozatai, melyek ma is szubasztólóg s egyttal lelkesítőleg hatnak a magyarra!

Az elégius hang vonul át e költeményeken, de az elégia természetének megfelelőleg meg-megcsillan a reménység sugara is a bánatot visszatükröző sorokban. E költemények beszét Tolnai Lajos anynyira emeli, hogy Tompát határozottan a legnagyobb magyar elégia költőnek tartja. A mi minden esetre nagy elismerés attól, ki azt állítja, hogy Tompa a lyrában elvesztette eredetiségét.

Annak emléket is hirdeti ez a szobor, a ki a vallásos költészetben is maradványt adott a magyar irodalomnak. A mely vallásosságának, bibliai erőnek a gazdságát látjuk az „Olaj”-ban, mely ma is egyike a legkedvesebb könyveknek, melyekkel megajándékozza a szülő az ő leány gyermekét! „Felséges könyve ez a vallásos és költői kedélynek”.

Es a próciakciók, a halotti beszédek íróját nem elonkba ántja-e ez az emlékmű? E téren is érvénytelen kérdemeket szerzett, hiszen a ki a mélyen járó gondolatokat, az eszmékkel terhes fejtegetéseket szereti s van érzéke a tőrősen is át-számnyító költői képek, szónoki fordulatok íránt, az lelki gyönyörűséggel veszi kezébe Tompa egyházi beszédét. A bibliaiasságnak példányképei azok, melyeknek ma napiság főleg épen ez költemény nagy értéket.

Hát a társadalmi életben annyi elvességgel, jökdélvel torgolási Tompának vajjon nem méltó-e emléket emelni?... A vidáman mulatozó baráti kört szeretve, a humornak, az élet emez attikai síjájának barátja levén: azok tegyenek róla taubizonyiságot, kik szerencsések voltak vele együtt lenni, hogy nem megérdemli-e Tompa, mint ember is azt, hogy emléket megörökítse a műrés kezé?... Az a jóleső humor, a mely „Három a darabban”, „A város újfaluasi jegyző”-ben, „A pipás Kántor”-ban, mint költői alkotásokban nyert kifejezést, a társas élet összejöveteleiben még nagyobb mértékben nyilvánult. Bizonyiságot tess róla koszorús költőnk. Lévy József, midőn azt mondja: „adomázui annyi humorral senkitől sem hallottam”.

* * *

Ennyi igazi érdem-ok azt hiszem elegendő arra, hogy ez a szobor méltán állhat itt?

Állj is itt, Tompának emléket hirdető, művészközalkotta szobor! Ha rád tekint a muza-fiak serege: jelképezted példája lelkesítse a tudomány s költészet ápolására; ha női szemek tekintete fordul feléd: ábrázoltad igaz nemességét, tiszta erkölcsiisége, s mely vallásossága gyűjtsön tüzet keblükben; ha járók-kezők állnak meg előtted: tanítad őket honszeretleme, mert kinek képét viseled, ezt tevő életben!

Hirdesd szobor, hogy Tompa híre és valóság szerint is nagy költő, kinek emléke előtt tiszteltel borul le minden magyar, mert érzi, tudja: szívóhó szólt, szívhez szólt s milliókra költő szellemének drága kincsét!

A beszéd végén lehullott a lepel s a művész keze által szerencsésen alkotott arc láttára egy percig a esodálkozás, a kellemetes meglepetés ült az arcon, hogy aztán egy vég nélkül éljenzésben és tapsolásban törjön ki. A zaj lecsillapultával a főiskolai énekar zendítette rá Theru K. „Dalünnepen” című alkalmi darabját.

A Magyar Tudomány Akadémia küldöttének, Lévy Józsefnek remek beszéde következett ezután. A költő, ki költeményeinek kedves lágy hangzában, egyszerű, kellemes előadásában maga is rokoniokolt Tompával s e mellett vele baráti viszonyban is állott, szívóhó szívhez szóltot s nem egy szemből csalta ki a részvét és szánalom könyeit. Tompa költői pályáját s főleg az Akadémiához való viszonyát eszettele. Beszédje végén az ifjusághoz fordult, kérve azt, hódoljon mindenkor a nagy, a dícső elődök szellemének, merítsen lelkesedést, ihletet a nagynevű költő ihletet sugárzó arcából, szírja magába a költészetet és az irodalom forró szeretetét s igyekezzék a nagy elődök nyomdokain haladni. A beszéd lime ez:

Tisztelt ünnepélyes gyülekezet!

Abban a közörőmben, mely most itt Tompa Mihály szobra előtt mindnyájunk szívét eltölti, őszinten osztok úgy a M. Tud. Akadémia, mint a Kisfaludy-Társaság. Megbízott tolmácsa vagyok mindkettő részvétének s kétszeresen örövendő tolmácsa, ha megmondjom, hogy itt azt a fenköll szellemet ünnepeljük, melyhez engem ifjú korom óta legbensőbb szeretet és barátság kötelei fűztek.

Tompát mindjárt „Nepregének” és „Versei” első gyűjteményének kiadása után (1847) sietett kebelére ölelni a Kisfaludy-Társaság. Elfoglalta székét a „Famosójábas jegyző” című elbeszélő költeményével, ezen kívül azonban tevékeny munkásságot töltte ki nem folyt.

A M. Tud. Akadémia azon időben emelte tagjai sorába, midőn szabadságharcunk lezajlásával, tíz évi kényszerű szünetelés után 1858-ban első ülést tartotta. Tompa már akkor költészetének erőtéljében állott s a következő évben (1859) magasaróptú „Kazinczy-darabját” nyerte az Akadémia koszorúját. Többé azonban e Társaság működésében sem vett részt: csak 1868-ban, haldoklása évében fordult fölé tisztelem. Felovastatni kívánta őt hatny-dalát „Útolsó verseit”, melyekben a szenvedések alatt összerokadt költő lelke, mint tudjuk, így szóhajtott:

„Mit kérsz el, mért mulatnál,
Oh! én lekem e romoknál?
Fölfelé! csak fölfelé!”

Ez lett voltaképeni beköszönése, egyszersmind végbűfistája is, mely után az Akadémia, összes költői működése méltánylásául egyhangulag oda ítélte neki a 200 aranyas nagy jutalmat. Derogó sugar volt ez ránénye ama sötét ünön, mely őt nem sokára az örökkévalóságba vezette.

Midőn most mellszobra körül egybeseregelve, hódolatunkat fejezzük ki iránta, felünk előttünk költészetének egész varzsa. sőt sokunk előttünk felünk meg elköltöztöt földi alakja is, a mint őt a maga sajátos egyéniségében ismertük, szeretük és tiszteljük.

Az ő költészete nem fölszínes pillangó röpke-dés, hanem hús és vér, igaz valóság, fölemelő és nemesítő művészet. Kezét fog abban az elmelkő-ész a fenszarnyaló kezelettel, az eszmébség a mely érzelemmel, a sötét borongás a vallásos ember-szeretet derájével s a honszerelm lángjával.

A természet édes anyai kebelére egy költőnk sem borult annyi ragaszkodással és áhittal, mint ő. Leleke mintegy összeolvadt annak működésével és tüneményeivel. Meglevenítek élte az élettelen tárgyak, személyes életet és türenetet nyertek a virágok, melyeknek titkat ellesni és tolmácsolni csak az ő Múzsája volt hivatva.

Emlétsen-o a hatást, melyet társaiival együtt nagy mértékben gyakorolt arra, hogy költészetünk közelebbi érinkezésbe lépjen az élettelle, hogy nyelvben és szellemben, alakban és tartalomban megújító erőt merítsen a népköltészet forrásából? Bizony az a hármas csillagzat, mely Petőfi, Tompa és Arany nevével tündöklök a magyar égen, örök büszkesége marad költészetünknek, örökké nemesítő és gyönyörűkötető barátja az örzékeny magyar szíveknek.

Es megis, ha végig tekintek a mi Tompánk életfolyamán, még itt is, a hol mellszobra előtt csak dicsőségéről kellene emlékeznem, búskomoly érzés fogja el szívemet... Mennyi türe-dés, aggodalom és emésztő kétely: a test és lélek mímó gyötrelmei, melyeket a költő hírnév babérai nem csak ellefedtek, de egyttelhen sem bírhattak.

Leigazott hazánk gyász-éveiben senki sem tudott köztünk annyi bajjal és erővel, oly állandóan és hathatósan szólni a nemzet szívhez, mint ő. „Hogy a babiloni vizeknél ültünk”, az ő lantja volt, mely keserűnk mérséklője, esőgyötög roményunk biztatója... Es lime most, mikor az ő porai felett kibontott zászlókkal halad boldogságra felő a felszabadult haza: vajjon nem vesző-észre a figyelmes szemlélő olyan jeleket, mintha a közönség nem érezné már teljes mértékben az ő nevének varázsát? Mintha a sürgő élet orszáruján felvert por takarni kezdené az ő nemes alakját és Múzsája nyomatát?

Ha valóban úgy volna is ez, n-n lehet kötegségünk afelő, hogy ez a tünékeny jelenség anyag-riak után lazasan törekvő korunk természetéből foly, mely a költészet tündérberkében mulatni rá nem ér, s annak virágából lolkese-dést szívni érzékellen. Nem! Tompa művei nem a változó-kony és múló divat szépségéből eredtek. Általános emberi és nemzeti eszmék s érzelmek tőze gerjedt azokban: forrásai losznak azok mindenha az üditő öröknek és gyönyörűnek, valahányszor esendes magányba vonúlva elmerül hemők a törekvő ifjú, a hazáját szerető honfi, a vallásos nő, a ki szíve háborgásai közt a béke állapotját keresi.

Ime! az ő folytonos hatását és életét hirdeti ez a szerény, de magasztos ünnepepy is, midőn mellszobrával örökíték alakját az ő szellemi utódlai a sárospataki főiskola lelkes ifjai. Valóban méltó helye van itt neki, legmóltóbb mindazok közt, melyekhez egyszerű életének gyökérszállai fűzö-dtek. Rimaszombat csak bőlesőjében ringatta őt, az igriczi nagyapai szegény tűzhegy csak szigorú gyermekevének melengetője volt, de a valódi édes anyját, az alma matert, a szellem tápláló szülőjét, itt a pataki főiskolában nyerte. Múzsája itt emelgette szárnyait először, itt erősbödött az ég felé repülésébe, itt lett ő, mint Horác ez önkü önmagáról „ex humili potens”.

Most, mint messze atyától a vándor, visszatért ide édes övének kebelére. Erreklant öltött, hogy dacojon a mulandósággal s állandó szállást vegyon ifjusága visszavarazsolt mezején, körülle-begve a múlt emlékeiktől, kik itt az ő nyomain gyűjtek az el nem hervadó virágokat.

Állj és maradj tehát itt hallgatag fenségre-ben, kedvelt alakunk képmása. Buzdíts, gyönyörköt-tes és taníts hosszú-hosszú időn keresztül akkor is, midőn a mi szíveink, melyek most a te dicső-ségődre dobognak, rég porrá váltak. Hódítson körűdren a vallásos ihlet, a hazaért lángoló szre-tet, a nemes eszmék és érzelmek ama fenszar-nyaló összesége, mely költészetednek megragá-dó szint és életet adott. Fuvadd eszmédet és ere-nyeidet nemzetékről nemzedekre az ifjuság lel-kőbe. Így folytasd a szellem örök életét, így mun-káld látatlanul is szeretet hazad felvirágozását. Mellszobrod előtt tolmácsolom a M. Tud. Akadémia és a Kisfaludy-társaság hódolatát s tolmá-csolom a meleg elismerőt ama lelkes ifjuságnak, mely itt a te emléked megörökítemi buzgólkodott.

* * *

A lelkesült éjénzés elhangzása után Lehoczky Béla III. é. jh. szavaltta el László Andor IV. é. jh. ez alkalomra írt következő költeményét.

Tompa szobránál

Az ősi háznak vissza tért lakója,
Ki már körből régen távozott,
Megtelt azóta hosszú dakok,
Állt egy kínos, bár szép élet.
Bogárta a síroknak éjelet,
S a talédfának égi báját
Megnerte mind, s most ismét visszajött,
Ugy látom én, hogy e komor falak,
Milyen sok éremet terbe ávoant,
S melyek körül ő járt – kelt hajlacán:
S az érezt nagy boldogan fogadák
S viszonthatósán felmosolyognak,
Mint gyermeket, ha újra esőközlőja
A jó szóba sok, hosszú ée atar,
Oleld kebelre gondos, jó anya,
Oleld kebelre költő gyermekek,
Ez neki is oly jól fog esni majd,
Mert hozzád ő szent emlékek költők,
Hisz itt, koráltd túlt el világn,
Szakát az élet fényig hajnalának,
Hisz itten élte ifjú napjait,
Az ismeretnek első talpkőit
Itt helyezett lelkebe és azon
Epte ő roppant éjmetet,
Széles tudása fényes esarnakát,
A dalra ítt tanítta a világot,
A melyről ajka annyi bajtót,
Édes regéket talált mondani,
Az ihletett ifjú képelet
Mesés országba innen jura el.

A hír szellege szállt szárnyain
Néző szűrtte széles e hazába,
Azl suttogja a völgyben a patak,
Azl suttogja az erdő lombja is,
S az erdő lombján a kis esalvány,
Egértől a magyar költészetnek
Három esilny tündöklött akkoron,
Három nagy esilny, mely székéve szörű
Varázsvilágát messze, szerteszét,
S minden sugár, minden parányi fény,
Melyet bevált e három égi test,
Megtöltö a garaga személytől,
Minden hang, a mely e nagy férfiak
Ajánl elvált: új volt és merész,
Ki atvasi létköknek gyöngyét
Majholta állt meg e sorok felett,
Melyekből hazai új szellem beszét...

S öltökösök csak névelte a fényt,
A mely előmlött mindenkül körültek.
Te e háromnak valój egyike,
Ki elrejtöze esendő nép közé,
Szemlélgetél a szép természetet,
A mely lelkekkel összhangzó vala,
Virágos kerted enyhülést adott,
Ha megszeleztek törpe emberek,
Kicsiny faluban éltek esőndösen,
Mint a műszakiak kedvelt dalnoka
S mint a vallásnak gondos őrzője,
Két szent barát : a lant és biblia
Karján ringatva boldogan magad.

Majd jött veánk az óriás vihar
S elgázolt ez árva nemzetet,
Megtörtélé mindent runtó dihe
A buszke folyó viruló ágait,
Ott állt leveze, eltiporva, ott
Feltörte a rálátókat közepett,
És nem tudott csak megmozdulni sem.
Elhagyta minden, nem segít senki,
Elhagyta őt, el meg az isten is . . .
Te láttad e vérszószt haláltusát,
Te láttad e hóraszótt kövöket,
S nem nézheted így nékik már tovább,
Szíved, mely még gyallatában is
Szerette ezt a hont, mely elcsúgyt,
— Vagy ép ezért szerette oly nagyon —
Szíved panasza kelt és a panasza
Egy országunk szívéig elhatolt,
Majd öltöket szőrt ellenségekre.
Midőn magát az elnyomott magyarnak
Nem volt szabad kisírni. — tégedet
Zokogni készte a mely fájdalom,
A honfi bának óriás tengere,
Es nem tudtál titkolni ezt magyadban,
A lant kezében fölcsír, fölcsokog
Es bánatérhes, méla hangjún
Könnypot esalok minden magyar szemébe.
Szólatál a madár fához,
Mint énmúltok mind a hárez után
S nem mertek többé dalba kezdeni,
Mondtál hieszt a bujdosó felé.

— Szellem rokonság volt te köztetek, —
Ki lál a földnek misék obolójú
Magának ment keszűni új hazát,
Nem nézheted a rablításúcsok
Miket kezeink s lábunkon hordozánk.
Az eszterád megérkezett tavaszszal
S te nem szíttél üdvözlőni őt,
Sőt visszakulded délszigetre mert
Az élet itt megfagyott s a tavon
Féret nem leltél . . . vértől áradott.
Mindem beszéled fájt, de jól esett,
Fájt, mert igaz volt, ead, sőtél való
De jól esett, mert lelkuink bánatát
Sírhattuk el a titkos hangokom . . .
Testemben is ott maradtál a kin
S a lelki-tesli lépő szenvedés,
Mint kaplan jobbal, akként véled is
Csupáltho lette ez az életet,
Híted, reményed gyökere megtörtött,
De megbékíté megis a világgal,
Es benn ottelt a szent olaj ág,
S egy vonta, mely eresszó volt te nálád:
A gyanoge mo tisztább lelkelete.

Atán fordulni kezdte végzetünk,
Megtisztalt a borongós láthatár,
Derült sugárt hiesztó vink a nap,
Ébreszti kezd, viradni kezd a hont,
Új élet tangi által teremt,
De ah, te már ezt alig láthatád,
Alig tudál örülni; nem sokára
Szemed néhez átlomra hangtal el,
S szép lelkeid isten vette fel magához,
Összeszel születél hervadt lomb alatt
S midőn erőt szokalt a nemu rög:
A nagy természet akkor ünnepelt,
S virágba hieszté illatos virágot,
S a nyári szél zokogta bus dalát. . . .

Hüü képrázat! haagy hát engem el,
Mint általán esaloka képzéled? !
Hisz ő közeik többé már nem jön el,
Hiszen régóta sirjában pihen.
Nem ő, nem ő, csak fülbi képe ez,
A hullók erchébe öntött hü alakja
Lelket belé csak a művész lehelte,
Nem a torentó alkotó keze,
De megis, mégis látom, érezem,
Hogy e szerény övökleten szobor
Mehozta hozzánk Tompa szellemét,
Ha őt, magát többé nem látjuk is.
Es e szellem közünk maradt örökre,
Buzdít, emel s clobbre torni bujt,
Mint egykoron meztélte őt, kívül
Egy ország ma aly lelkesen beszél . . .
Te meg szent templomunk csak állj tovább,
Hirdessed a kései nemzeteknek,
Hirdessed a jól, szépet, igazat,
S nevelj olyan polgárokat hazánkunk,
Mint ő vala, hogy álljon még sokáig,
Hogy még istenek napja egyu foy,
Mig e föld emberekét nevesít.
A három bérez és nagy folyam határán
Magyar kehelben dalaiban a szív.

A szépen átgondolt, ügyes alkotásu, bár nem
művészi kivitelű költemény a szavaló lelkes, han-
gulatos előadásában óriási hatást ért el. A közön-
ség lelkesen tapsolt s szerzőt látni kívánta. Ez az
emelvényen megjelenévné, éljenekben és tapsokban
nyerte el jól megérdemelt jutalmat.

Most dr. Finkey Ferencz jogtanár, az Irod.
Önk. Társulat mult évi tanárelnöke mondta el
röviden a Tompa-szobor létrejöttének történetét.
A szobor eszméje S. Szabó József jelenlegi
debreceni főiskolai tanár s nagytiszteltű Radácsi
György közigazgatótól származik. S. Szabó, ki
akkoriban itt a theol. tanfolyamot hallgatta s
már akkor szivesen foglalkozott az irodalommal s
főleg a költészettel, mintegy 13 évvel ezelőtt,
1888. azzal a kéréssel fordult Radácsi Györgyhöz,
ki abban az időben szintén közigazgató volt,
engedné meg, hogy a Gömörmegyéből itt tanuló
ifjuság koronként hangversenyt, vagy mulatságot
rendezzen egy Rimaszombatan felállítandó Tompa
szobor javára. Radácsi egy darabig gondolkodott
a felett, nem volna-e szélszerűbb, ha itt Patakon
állítatának egy kisebb szabású szobrot a lánklekű
költő emlékére. Gondolatait közölte Szabóval is,
kinek egyáltalán nem volt ellenvetése az eszme
megvalósításá ellen. Ezzel el volt vetve a mag,
melyből mintegy 12 év alatt az előttünk álló
szobor kikelt. Pár év alatt mintegy 400 frt gyűlt
össze erre a célra. Nagyobb lendületet nyert e
mozgalom akkor, midőn dr. Bartha Béla jelenlegi
debreceni jogtanár állott a dolgok élére, ki 3 és
télvői elnökösködése alatt felolvasó estélyek, mű-
kedvelői előadások rendezésével s felhívások által
törekedett a szükséges pénzösszeg előteremtésére.
A végleges kivitel aztán a dr. Finkey Ferencz
érdeme. Kiindulva abból, milyen szép volna, ha
a Magy. Irod. Önk. Társulat s a főisk. ifjuság
az ezredési ünnepélyt az által tenné emlékeztetésé.
hogy felállítaná az Irod. Önk. Társulat s a főis-
kola egyik örök dicőségű tagjának emlékét, ország-
sós gyűjtésre határozta el magát. A gyűjtőre-
ket a mult év dec. havában szét is küldöztettek az
ország minden tájéka felé. Működését siker koron-
ázta. A gyűjtés reményben felül sikerült. Az
együtt volt összeg pár hónap alatt meghárom-
szorozódott. Most már csak a kivitel volt hátra.
Erre sem kellett sokáig várni. Holló Barnabás,
ki ép a rimaszombati Tompa-szobrot mintázta,
kedvező feltételek mellett ajánlkodott e kivitelre.
S im, a szobor itt áll, hangosan hirdette a főisk.
ifjuságnak s főleg a Magyar Irod. Önk. Társulat
jelenlegi s volt tagjainak a nagyok iránti kegye-
letét s a közönség áldozatkészséget.

Ugyancsak dr. Finkey Ferencz jelentette be
a Petőfi-társaság üdvözlését is.

Beszédének elhangzása után az énekkar egy az
ünnepeit dalaiból kiválogatott dalsokkal szerzett
éneket a mindinkább lelkesedő közönségnek.

Az ünnepély egyik legérdekesebb pontját kétségtől
tul az valóban költői ihlettséggel megírt, magas szár-
nyalásu, remek alkalmi óda képezte, melyet Szuhay
Benedek kápolnai ref. lelkész irt s Piskóty Fe-
rencz joghallgató adott elő. A költemény a maga
egészében így hangzik:

Való tehát, való az édes álom
It áll az érebe öntött hü alak!
Buzgó lélekkel fel, a magisba szálljon,
Hozsannát zengjenek a ven falak.
Az ósi nap ragyogjon tiszta fényében,
Paesirta szőlőn tar mezők felett.
Az ósi jányolcs szellő ne tépjen
Ma sárga lombot, hulló levelet!

Oh jöjjetek s hódolva szellemének
Mi lelkes-edjunk a költő-papért,
Ki tűnőlkölő csillagja lett az égnek
De nem kapott megérdemelt habért!
Kinek minden dalát epedve várta
Az eltiport nemzet bus éjszakán.
Ki lelke bujt a dalokba zarta,
S zokogva sirt az elnyomott hazán.

De félre most a vadozó szavakkal —
Ne serte nagy nevét ilyen beszéd!
Inkább esodáljunk néma hódolattal
Csillagsugamba vont költészetét.
Hallgassuk nagy szívenek dobbanasait,
Mely éve anyi mely schet kapott.
Csodáljuk a lánglélek alkotásait,
Mint tűzmadár a fényes napot!

Ezredes hazánkban buszkeszéd
Gomor szülted, Patak nevelte fel,

Lángszelleme itt nyerte ébredését,
Hol anyi hátaltél szív ünnepe.
Hatalma nincs a romboló időknek
Azon, mit e lalak kozt alkotott:
Bajos regék meséi itt szövédték,
Bévonva fényvel anyi bus romot.

Majd hogy kitört a hárez s kétségbejette
Villám ezikázott át hazánk egén!
Kitört sirjaló a rákozoz lelke
S velünk harczott a szent eszket terén.
Fényes napunk már-már eldoptra hágot,
Midőn esörtetve földre hullt a kard.
De hirtünknek a bukás sem ártott,
Nem tört meg az eltiport magyart!

Pedig legjobbjaink! börtön fogadta,
Vagy elhullottak gyászos vérpadon.
A sok madár dalos berkét otthagya
Es szótlan állt a száraz ágakon.
Ijesztő siri esend borult a földre,
Mozdulatlan feküdt a teteszalott,
Csak bus virasztók állottak fölötte,
De megkövölve — egy se szólhatott.

Miként a sebzett ead a rengetegben
Emesztó, nagy kínjának hangot ad
Epüty dicsőnek, az elpusztult berekben
Lantjár esal megrázó hangokat.
A mint közönlő a gyólyát tavaszszal,
Üdvözlőtere még emlékezzünk,
Fölsírva minden ajkon a panaszdal:
Mint oblott kéve sezhál nemzetünk!

Majd lelke szállna végtelen sík pusztán,
Képläne fül a tőj szellővel:
De sulyos jányalom a földre huzván,
Jajgatva sir tépő gyötrelmivel.
Szavára a berek vizhangot adnak,
Sok honi szív bujába megszoktak.
Oh mert magját az eltiport magyarnak
Fájdalmába kisírni sem szabad!

Föltámadást hirdette nemzetének,
Új Simeonról meghatót dalol.
Majd tározót sirt a gyászos ének,
Ki messze bujdosott el valahol.
Néhez idők sötét, bus éjszakán
Tündöklő fényt hazánkra ő vetett,
Mint atragyogja bizató szivarvány
Vihar után a tépett felület.

Báj és erő van mindenik dalába
Meghatat, jatszik a szív burján.
De paratlan, midőn hívó szavára
Tündér repül le hold sugarain,
Es a mezők virággal esteken
Mekken esodaltos virággal.
Megova így a hervadtól szépen
Nyilo viragok gyönyge életét.

Híret, nevért magasztaljuk mi bátran,
Tulzenave vele romot berekzet.
Itt a természet ősi templomában
Gyujtsunk nevének lángszöveket.
Ki a mig élt, kuzdott ezer viharral,
De átkarolva vélt anyagyal!
Hiába ostromolta bős haraggal
A sors hítnék buszke templomát!

Állott a vészben, állott rendületen
S ha meg-megnyílt egy drága sirgödr:
Beszél fölötte bizatón, lángyelvein,
Hirdette, hogy hozzánk mit örökölt!
Nézzétek őt! Kezében Olajdaggal
Mutat nekünk boldog szabárd hazát,
Melynek világa lángoló szavarral
Ragyogja be a siri éjszakát!

Lesz még idő, midőn kéziratdórl
Lehull a gondosan örzött pecset.
Midőn az ég is viszhangzik dalától,
Hirdette buszken nem mulo beeset.
Mert bar az évek fűjének rohanva,
Repüljenek a mulo századok:
Mig áll hazánk! Szent lesz a költő hamva
Dicső neve örökre fetragyog.

A gondolatgazdagság a művészi szerkezet, a forma
tökélye jellemzik a pártját ritkító költeményt, mely
a Piskóty Ferencz hangulatkelto, ügyes előadásában
valósággal elragadta a hallgatóságot. Nem is szűnt
az éljen, nem hallgatott el a taps mindaddig, mig
csak a költői lelku pap meg nem jelent az emel-
vényen.

Most Nagy Béla III. é. theol. a Magyar Irod.
Önk. társulat ifjusági elnöke adta át a szobrot
megörzés végett a főiskola tanári karának és azt
képviseelő igazgatójának a következő beszé-
sérétében.

Milyen tisztelt ünneplő közönség!
Szeretett pályatársak!

A krónikás, ki egykor e város történetét meg-
írja, fel fogja jegyezni e nap egyhöz nevezetessé-
gét mellett azt is, hogy a patuki diákok a magyar
nemzet örömében, ezen a napon szobrot emel-
tek egy régi patuki diáknak. Csak emyit fog ró-
lunk említeni; de mi a eselvények bevégezésének

magától pillanatában éreztük, hogy most történelmi nevezetességű dolgot miveltünk.

Nem első ilyen esete ez a pataki diákságnak. Ha eseteket akarunk előszámlálni, vége-hossza nem volna diésekvő szótomatnak. Ország-világ tudja és szíves elismeréssel vallja meg, hogy ez az öreg főiskola, immár negyedikszázadot töltvén el az ezereves háza szolgálatában, mint a tudomány, közmivltség terjesztője, mindenkor fényesen megállta helyét, eleitől fogva fontos nemzeti tényezőként szerepelt.

És mi örömmel mondatjuk, hogy a pataki diákok története a mi történetünk!

Mert van a diáknak is története, melyen tisztelt ünneplő közönség! Ime, mi nem úgy gondolkozunk, hogy — mint e főiskola tagjai — csak maiak és holnapok vagyunk. Ha a lelkiünk visszazogol azokra a sokat emlegetett régi szép időkre ezeknek az időknak pataki diákjai és ünneplők között bizonyos szellemi közösséget vélünk, sőt éreztünk. Igen, együtt éreztünk a multban egy Kazinczyval, Szemere Bertalannal, Tompával, s ezeknek és más nagyainknak neve halatára hevesebben dobban meg a szívünk s olyan jóleső büszkeséggel mondjuk, vagy nem is mondjuk, csak arczunk ragyogásával fejezzük ki: ez is, ez is pataki diák volt. Nagy örvendezéssel szajmijuk iskolatársaink közé a multban még Kossuth Lajost is, a kinek, mint ilyennek, emlékéket mar megörökítettük.

Most megint a multtal való eme szellemi kapcsolatunk bizonyítékát állítottuk itt fel. Mikor tehát ismét beirtuk nevünkét fényes betűkkel a történelem érczlapjára, tulajdonképen csak a szívünk edes vágyakozásának tettünk eleget, megbesültünk egy régi pataki diákok, egy „ős iskolatársainkat“.

Hogy ki volt ez a pataki diák a hazánk, elmondhat élttem érdemes emberek, és szép években zengzette el egy korábbi és egy mostani pataki diák.

En elmondtam röviden, hogy mi volt s most azt akarám meg elmondani: mi lesz ő nekünk. Igérget várnak tőlem? Milyen tisztelt ünneplő közönség! Igerjem, hogy őt tisztelni soha nem szűnik meg? Igerjem, hogy az ő szobra kedvesebb lesz nekünk mindenképen? Nem téves. Az eszmények hön ápolását, az azok iránt való szent érzelmet nem szükségünk nekünk. Lakóci ősi városában, a mi mesterünk vezetése alatt igérgetünk. Nem, még önmagunkban sem. Mert büszkén emlegetjük, hogy a pataki diákok mindenla éltek-haltak az eszményekért: nemes önmérettel valljuk, hogy mi is ilyenek vagyunk s bizton reméljük, sőt állítjuk, hogy az utamuk következők is ilyenek lesznek.

De, ha ígéretem nem, más valamire nagyon kötelez bennünket e mai nap, ifjú társaim!

Ez a szobor nemcsak arra van hivata, hogy egyfólyán az edes emlékezést és büszke önértetet, másfelől a tisztelot keltsse föl bennünk, hanem arra is, hogy megszülje azt az erős elhatározást, hogy Tompat példányképeinknek tekintjük, s azon az úton, a melyen ő báberekkel ékesítetten jart, mi is kövessük őt!

Nem mondhatjuk, hogy a mi szamunkra is annyi báber fog ott teremni: de hisz az eszmények szolgálatában élő embereknél nem is a siker a fődolgoz. Ne arra serkentessenek hát minket ünnepi érzéseink, hogy mi is a Parnassus tetelére egykezzünk; hanem arra, hogy a nemzeti műveltség és irodalom fejlesztésének nagy munkájától mi is kérjük ki a magunk részét. Jertek, ifjú társaim! Itt, szerető mesterünk iskolai főhatóságunk, sőt az egész ország színe előtt tegyünk szent fogadást, hogy mi e tekintetben sem leszünk kisebbek a régi pataki diákoknál, hogy mi is faradhatatlan napzsamokai leszünk a művelt Magyarországunk! A ki kedvesen veszi, alda is meg ezt a fogadástait a mi Istenünk!

És most a Magyar Irod. Önk. Társulat s az egész ifjúság nevében a legmélyebb köszönetemet fejezem ki a melyen tisztelt ünneplő közönségnek s különösen a M. Tud. Akadémiára és a Kisfaludy-Társaságra magas érdomú képviselőjének azért, hogy becses megjelenésükkel és részvételükkel a mi szerény ünneplésünkkel ifjúságunk, sőt országos jelentőségű emelni képesek voltak, s kerem továbbra is irántunk való szíves jóakarataikat.

És most rábírom a szobrot a mi szerető mesterünk atyai gondjaira s felkérem a Nagytisztelött közigazgató urat, hogy azt a főiskolai tanári kar nevében is átvevni sziveskedjék.

E beszéd epen egyszerűsége, hangjának és érzésének közvetlensége által hatott s főképen az ifjúság körében ért el nagy hatást.

Rádási György közigazgató, a főisk. tanári kar nevében egy rendkívül lelkes, ifjú bérvél elmondott beszéd kíséretében átveszi a szobrot. Beszédjét a főiskolai ifjúsághoz intézi. Büszkének vallja magát, hogy ilyen tanítványai vannak, kik sem anyagi, sem szellemi áldozatot nem kímélnek, ha

nemes, ha magaslatra a cél, melynek érdekében cselekedni kell. Buzdít, lelkesít a költészet s az irodalom szeretetére. Azt óhajtandó — ugymond — ha tanítványai között nem volna egy sem, ki nem tagja a Magyar Irod. Önk. Társulatnak. Buzdít lángoló honszeretetre, a nagyok emlékének kegyeletes megörzésére. Végül köszönetet mond mind azoknak, kik a szobor felállítását adományokkal lehetővé tették.

Az ünneplő a Szózat elénekklésével, 7 óra tájban ért véget, hogy este fölgyújtást és befejezést nyerjen az ev. ref. templom újítási költéségeire rendezett tancumlatághyan.

Este az egyház a városháza nagy termében bált rendezett. Erről elég annyit megjegyeztünk, hogy ifjú népes tancumlatás még egyszer-egyszer Sárospatakon nem volt. A városháza nagytermében ember ember hátán szorongott, mint mondani szokás. E mulatságnak a reggeli órák vetettek véget.

Ejfel után mentől inkább belehaladt az idő az új napba, annál kellemesebben mulatott a közönség, mert annál inkább ritkult a mulatni vágyók száma. Ejfel előtt a nagy zsúfoltság miatt alig lehetett gondolni is a tancumlatásra.

Igy emlékezve ma a két napról, kitűnik, hogy Sárospatak örömunnepe sok embernek szerzett igazi, holdigóti örömet. — S midőn azt mi is elismerjük, nem hallgathatjuk el elismerésünket a sárospataki egyház vezetőről iránt, kik a nagy s nehéz feladatot igazán derekasan oldották meg. De nem hallgathatjuk el azt a megjegyzésünket sem, hogy a sárospataki leányok igazi magyar leányok, kik tudnak lelkesedni s a közügyért tőlük telhetőleg munkálkodni is. E két nap örömunnepe fényének emlékében igen szép részt vettek ki magunknak szereplőink által. Ha még hozzá tesszük, hogy a templomi díszes urasltái és szószékterítőt ez ünneplésre készítette a sárospataki hölgy közönség, akkor kétszeresen kívánhatjuk, hogy ezek a női erények ne vesszenek ki soha s legyen fontos tényező az egyház felvirágzásában időről-időre s példa mások előtt is.

VEGYES HIREK.

— **Oktober hatodikán Sárospatakon** Nemes egyszerűséggel, valódi bensőséggel áldozott a főisk. ifjúság egy kis töredéke az aradi vertanúk emlékének e hó 6-án. Kerülve minden feltűnést, a reggeli isteni-tisztelet szokásos idejében, 7 órakor gyűlt fel az ak. ifjúság egy kis része a városi templomba, hogy — végig hallgatva a főisk. szenior honfui hévtől lángoló alkalmi imáját — lerója kegyeletet a nagyok, a dicsők iránt, kiknek ezredéves hazánk történetében oly fényes szerep jutott. S azok, a kik megjelentek szívökben megemésülve, az isteni gondviselés iránt teljesen kiengesztelődve hagyták el az Úr szent hajlékat. Leiki szemek előtt ott lebegett a legnagyobb, a leglőnségesebb igazságos mátyrjának, az isteni Mesternek aiajka, kit hasonlóan gyalazatos halálra juttatott a saját hatalmara feltékény, önző, czudar farizeushad. s kezeletükben a gyászos emlékü bitó a Megváltó keresztjévé tisztult. Maguk előtt láttak e sok vést és vihárt látott ezredéves hazat oly szabadon, oly függetlenül, a mint csak azon dicsők képzetében élt, kik verüket s életüket áldozták fel annak kivívásáért. Rosszul esett azonban latnunk azt, hogy az ak. ifjúság alig volt 25—30 tagja által képviselve; a gymnázium felsőbb osztályai is teljesen kimaradtak e kegyeletes ünnepléből. Miért? Erre alig tudunk magunknak feleletet adni. Azt, hogy a főisk. ifjúság kebléből kihalt volna a nagyok iránti kegyelet, legkevésbé sem állithatjuk arról az ifjúságról, mely ép két nappal előbb oly hatasos ünnepléssel áldozott a a halhatatlan költő, a langlelkű Tompa szellemének. Valoszinűbb, hogy a napokig tartó ünnepekben való kimerülés, avagy talán ép a kényelem volt oka annak a részvétlenségnek, mely e szép lelekemelő ünneplő iránt mutatkozott. Ez azonban legkevésbé sem védi az ifjúság tavolmaradását. Ép ily kellemetlenül érintett mindnyájunkat, kik ott jelen voltunk, a főiskola tanári karának tartózkodása. Az egész tanári kart egyetlen tagja által láttuk képviselve, a ki — előnyre legyen mondva — növendékeinek élen jött leróni a kegyelet adóját a nagyok nagy-

jai iránt. A megelőző években pedig épa tanári kar volt az, mely példat mutatott az ifjúságnak az ily alkalmak ünnepelesébe tételében. Sőt mintha a városi közönség is teljesen figyelmen kívül hagyta volna az e naphoz fűződő kegyeletes emléket, még a reggeli isteni-tiszteletek szokásos közönséget sem láttuk egybegyűve ezen a szent-emlékü reggelen. Egy szóval az ifjúság ezen szép kegyeletes ténye teljes részvételenséggel találkozott úgy a tanuló ifjúság, mint a tanári kar s a városi közönség részéről. Ahoz pedig mar szokva vagyunk, hogy a főisk. önk. kar kivonja magát az alkalommal a szereplésből. — Fáj nekünk, hogy ép az ezredéves ünnepek alkalmából kell ezeket mondanunk, holott a jelen év nem csupán az örököknek, hanem az emlékezésnek s a kegyeletnek esztendeje is.

— **Felrandulás a kiállításra** A s. a. ujhelyi járásból Barthos József főszolgabíró vezetése alatt, több kerjegyző és lelkes kíséretében e hó 12-én az esti vonattal 200 gazda emberből álló csoport fog a kiállítás megsejmelésére felrandulni. — A felranduló a járás legintelligenssebb földmivesei. — Bizony szégyen Zemplén vármegyére, hogy az egész megyéből csakis járásunk tűnt ki e teren, holott más sokkal kisebb vármegyék rakosai százával és ezrével nezték meg a kiállítást. Főszolgabíró urak! E teren kellene befolyásukat érvényesíteni, hogy tanúljon a nép nemes versenyre kelni.

— **Megőrült.** A varanói m. kir. adóhivatal előnre, Eötvös Kálmán, ki csak pár honappal ezelőtt nevezettet ki, megőrült. A szerencsétlen embert a budapesti Lipótmezőre szállítottak gyógykezelés vegeti. — A Stepán Gábor nagybirtokos remeti birtokában alkalmazásban volt gazdatiszt. Bakó István, e napokban szinten megőrült. A szerencsétlen ember csak pár hetef ezelőtt tetetett a petriki birtokból a remetere, honnet e hó 3-án este szótlanul eltavozott és egész éjeli barangolás után Petrikre ment a meg ott levő családjához, hol megdöbbenve vettek észre, hogy Bakónak elmeje megzavarodott.

— **Nyilvános nyugta és köszönet** A sárospataki ev. ref. templom újítási költéségeinek fedezésére tartott tancumlatom alkalmával felülhiztek a következők: 20 frot. Bakcsay István, 10 frot. Dömötör Bertalan, 9—9 frot. Bernáth Elemér, Meezner Béla, Molnár Béla, 8 frot. Buza János, 5—5 frot. Kónya András, Schön Sándor, Trstyánszky Károly, 4—4 frot. Kun Kálmán, Molnár János (Bpest) 3—3 frot. Bálint Dezső, Dr. Kun Zoltán, Philipp Károly, Szepessy Imre, Szinyei Endréné, Tóth Pál, 2—2 frot. Dr. Bartha Béla, Csik Dániel, Cibur László, Csoma József, dr. Finkey Ferencz, Dr. Finkey József, Gecei Péter, Hodossy Béla, Kazár Árpád, Kovács Gábor, ifj. Kun Bertalan, Karas Kálmán, Lebovits Henrik, Dr. Lácay László, Lévy József, Meezner József, Meezner András, Nemes Lajos, Naményi Gyula, H. Reichard Mór, Révész Kálmán, Schön József, Tomory András, Dr. Zsindely István, Vitányi Bertalan, 1—1 frot. Arday Dániel, Bodor István, Bodolay István, Bartha Mihály, Balogh Erzsébet, Botkai Bertalan, Csizmadia Jenő, Csontos József, Dusza János, Doktor Gyula, Frater Zsigmond, Goldblatt Lázár, Gyarmathy Soma, Hódy József, Kőtsé István, Kádár Gyula, Kosuth János, Kovács Zsigmond, Kenyeressi Árpád, Marossy Bertalan, Moskovits Lázár, Mádý Lajos, Nagy Pál, Nemes Sándor, Dr. Nagy Zsigmond, Pasztor Sámuel, Páriasy József, Rác Kálmán, Ruszkay Gyula, Roth Zsigmond, Szabó József (Szalonna) Szabó Eudre, Szabó Zsigmond, Szakácsi Miklósné, Szuhay Benedek, Szikszay András, Steinfeld Jenő (azon kívül a táncrond s belépijegyeket s több kisebb nyomatványt díjtalanul állított ki) Tóth Lajos, Vass János, Witt József, Vattay László, 50—50 krt. Czínke István, Farkas György, ifj. Koresztury József, Kerekes János, Kállay Tamás, Mándy István, Nagy Gábor, Péter Mihály, Réz László, Roth Elek, Szabó József, Sáfány Lajos, Szabó Béla, Ujj József. Fogadják szíves adományait e ev. ref. egyház nevében hálas köszönetem. Sárospatak, 1896 okt. 8. Buza János, főgondnok.

— **Hirtelen halál.** Ősi, régi szokáshoz híven a történelmi nevezetességgel bíró sztrópok Szent Ferencz-rendi zárda védszentjének, Szent Ferencznek, névünnepe e hó 5-én ülte meg. A fényes isteni-tisztelet után a város egész intelligentiája Jablonski Kornél zardafőnök, szíves hazai gazda meghívására, terített asztalhoz ült, a jó czánkó által megoldott nyelvek következtében csakhamar a legvidámabb kedélyhangulat uralkodott a XVI. század derekán épült zárda

Csakogy hirtelen nagy csend váltotta fel a vig zajt, mert a mikor Barczy Benedek főszolgabíró felkötözöttje elhangzott, a rend egyik tagja, Rumunsky Nepomuk, meghalt. A nevezett már 20 év óta van a rend szolgálatában. A kedélyes mulatságnak természetesen azonnal végét vette a halalozás.

— **A tiszáninneni ref. egyházkerület közgyűlése.** A vasárnapi ünnepélyek után hétfőn és kedden végezték a kerületi dolgokat az arra hivatottak kik közül az elnökséget Kun Bertalan plébános és Bernáth Elemér f.-zemlelői gondnok, teljesítették, a jegyzői kart Kadási György, most beiktatott főjegyző, Czinke István aljegyző, valamint Debreczeni Bertalan felkért jegyzők alkották, — mellettek a gondnokok, esperesek, tanácsbírák egyházmegyei küldöttek képezték a gyűlést, melynek főbb tárgyai közül megemlítendő: a sárospataki főiskola államszegély kérési ügye elvi megvitátás czéljából az egyházmegyékhez bétetett át, — a lelkesítő vizgálatokhoz új tagok választattak, — a sárospataki jogakadémiára két új tandár választott Illyefalvi Vitéz Géza és Szabó Sándor doktorok — a lelkesítő fizetések javítására nézve a konventet felkéri, hogy hasson oda, hogy a kormánytól már ott levő jelentőveik a kath. kongrua összeírására szolgáló alapelvek szerint változtatassanak meg, tehát új, alaposabb összeírás eszközöltesse — a sárospataki theol. tanárok nyugdíj szabályzata elfogadtatott, — ellenben a főiskolai orvos, jogigazgató s pénztárnok nyugdíjazására nézve, ez időszert az anyagi szükségből kifolyólag tagadólag határozatot hozott a gyűlés, mely e kérdésben névszerint szavazott, — ugyan így szavazott s 3 nemmel szemben 40 igen állott a Zsindely család bányányosi birtokának megvétele ügyében, mely szerint a főiskola birtoka mellett levő Zsindely birtok — 98 hold — 15,000 frtért megvettették, — a saji-kazai lelkesítválasztás megerősítettet s Mindszenti Imre debreczeni s.-lelkész állását elfoglalhatja: a kerületnél egy papi s egy világi aljegyzői állás rendszeresítették, a melyekre a szavazás a tavaszi kerületi gyűlésig fog eszközöltetni — ugyanaddig történik meg a szavazás a Dr. Kovács (dóbor lemondása folytán megüresedett világi főjegyzői állásra is, a melyre nagy szerencse volna, ha Dókus Ernő képviselőt nyomná meg a kerület, melynek kitüntető bizalma bizonyosan bírná őt. hogy a kerületet, melynek egyik felbuzgóbb, legtekintélyesebb tagja, e minőségben is szolgálja. Több apróbb ügy elintézése után, a gyűlés az elnökök éltetésével oszlott el, a mely az utolsó órákban bizony nagyon megesáppant számú tagokkal állott.

— **Kinevezés.** Ő felsége az igazságügyminiszter előterjesztése folytán Ordódy Aladár besztercebányai törvényszéki jegyzőt a homonnai járásbírószághoz albiróvá nevezte ki.

— **Pártgyűlések.** Az olasz-lisztkai választókerület függetlenségi hívei október 15-ikén d. u. 2. órákor a sárospataki nagyvendéglő helyiségeiben pártgyűlést tartanak, melyen a képviselőválasztási ügyek fognak tárgyaltni s egyuttal a jelölt személyire nézve is határoznak. — október 18-ikán d. u. 2. órákor O-lisztkán a városháza udvarán Molnár Béla az o-lisztkai kerület volt képviselője tart beszámolót, a mikor is a szabadlevű párt jelölt gyűlése is végbe megy.

— **Képek a Vay utcáról.** — A ki csak egyszer is megfordult a Vay utcában, tudni fogja hogy ott, bár járdáról épügy nincsen szó, mint másutt, de míg masutt legalább kő van, addig itt ezzel sem találkozhatunk. hanem csupán dágványos sár marasztalgatja a vendégeket, mégis a világítás a leggyalagosabb, mert csak három lámpa ég az iskola kertől a képezdeig. — S e mellett a sertések és libák rendszeres legelője is itt van, mert rendőr meg csak hírből sem kószal erre fele. S a harmadik maradandó benyomást gyakorló kép: évek óta egy nagy kórakás, mely a vizet felfogja s megakasztja folyásában a közegszésgés érdekeknél ! ! . . .

Ugyan nézzem el ez utcába a magistrátus !! — **Öngyilkossági kísérlet.** A fővárosban napnap után ismétlődő öngyilkosságoknak városunkban is akad párja a közelmúlt napokban. Tamas István helybeli lakos, kovácsmester u. i. f. hó 7-én a délutáni órákban egy önmaga által kiéleltített fejszével elvágta a nyakát, S a gyorsan előhívott orvosi segély dacára is oly vérvesszeséget szenvedett, hogy életbenmaradásához nincs remény. Hogy mi vitte e kétségbeesett lépésre, nem tudjuk. Ha a levegőben szállingó híreszteléseknek hitelt adhatunk, boldogtalan családi viszonyai kergettek öngyilkosságba.

— **Jubileum.** Sárospatak város és a közeli helységek tanítói felekezet különbség nélkül fényes tanüzbanszorgót tettek e hó 7-én, kartársuk írárt érzett ragaszkodás tisztelőt és becsülésről, midőn e hó 7-én egybegyűltek a Mészáros Gyula sárospataki r. k. titánító pályatársuknak lakásán megjelentek s öt 25 éves tanítósága alkalmából üdvözölték. A tanító élete nyitott könyv levén, nem szorult az ünnepeit arra, hogy érdemeit elősoroljuk s a helyett mi, a kitünő tanítónak ez úton is áldást és szerencsét kívánunk

— **Bucsuett.** Pintér István Szerencsére elválasztott főszolgabíró bucsúestjét Varrannón f. h. 3-án tartotta. Jelen volt a bucsúbanketten Varrannó intelligenciája, majdnem teljes számmal. Tosziban bucsuztak a távozótól Püzeséry György, Dr. Novák, Antalóczy stb.

— **A 20 forinton aluli kereskedelmi pörök ügye azóta,** a mióta a kuria ezeket a községi bírások hatáskörébe utalta, a kereskedelmi- és jogász-körök egyarant foglalkoztatja. A kassai ügyvédi kamara feliratot intézett ebben az ügyben az igazságügyminiszterhez. Most pedig az összes hazai kereskedelmi és iparkamarák is tárgyalják ezt az ügyet, s valószínűleg egyvételű feliratban kéri a kormányt arra, hogy novellaris intézkedéssel változtassa meg a sérelmes intézkedést.

— **Zilahy Ágnes Almokönyve.** szellemes álm-fejtésekkel és legjobb írónktól, mint Pósa, Beszky Laci, Beudek és mások élvezetes élemtörténeteivel, most jelent meg és vidékre előre beklüdütt 40 kr.-ért portómentesen küldi a kiadóhivatal. (Valter Ernő nyomása, Budapest. Práter-utca 44.)

— **Zilahy Agnes lapja.** a Magyar Híziasszony a képviselő választások után okvetlenül meg fog jelenni. Az érdeklődöket ez uton kéri, hogy mutatóványzatokat már most rendeljenek a Práter utca sz. a. levő kiadóhivatalból, Budapestről.

— **Klasszikus Arany Biblia** cím alatt páratlanul fényes díszmunka van sajtó alatt. A mű két hatalmas folio kötetből fog állani. Az első kötet mely az údv. ó szövetségi történelmet, Izrael viszontagságos életét adja, a Szentírás elbuszélése szerint, a modern kutatás vívmányainak felhasználásával *Dedek Crescens Lajos*; a második kötetet, az új-zósvetséget és Jézus Krisztus életét, *Hock János* írta. Szerzők a múlt nagy közönség fejelett igényeinek óhajának e kiváló biblikus művel eleget tenni. Az első kötethez *Vaszary Kólos* hercegprímás, a másodikhoz *Csiszka György* kalocsa-baesi érsek írt előszót. A három színben nyomott díszmunkához, melynek czimlapja mintegy 20 színt tüntet fel s a legszebb Corvin-kodex után készült, *126 színes műmelleklet* és igen gazdag kivétel *esaládi krónika* járul. A műmellekletek *Rubens, Rembrandt, Michel-angelo, Carlo Dolce, Champagne, Veronese* stb. klasszikus műveit mutatják be teljesen lú és igaz megoldatokban. A minta-füzet most, az első kötet meg karácson előtt jelenik meg.

— **Jelzalogkölcösök** szerzése, konvertálások keresztülvitelére ajánkozik a közkeveltségben álló „Agrária” bankfogalmi intézet. Budapest, Kerepesi út 73. sz. alatt, mely többek közt a Hollandiai Hitelbank vezérképviselőségét is bírja. E jeles vállalat földbirtokosok és bástulajdonosok részére 3 $\frac{1}{2}$ —4% mellett eszközöl ki kölcsönöket és visz keresztül előnyös konvertálásokat. Levélbeli tudakozódásokra díjmentesen ad felvilágosítást.

— **A hölgyközönségnek** figyelmébe ajánljuk Spitzer Samu ismert legezű és ernyő gyári rakatárát (Budapest Bécsi utca 2.) hol legdúsbabb a választék és az árak a legjutányosabbak.

— **Felhívás.** Kiadó hivatalunk Comenius Amos János „Nagy oktatás tanút,” melyet Dezső Lajos a sárospataki állami tanító-képezde kitünő igazgatója fordított magyarra s dr. Székely György sárospataki akadémiai tanár „A kvalitatív érzelnek pszichológiája” című munkáit megkeresésre süvegen küld. Előbbinek ára 3 korona, utóbbinak ára 2 korona. A pénz előleges beklüdüése esetén portómentesen küldött el.

— **A legnépbb hírnap története.** Az ezredév alkalmából a „Pressburger Zeitung,” mely Magyarország legnépbb lapja, egy 24 oldalra terjedő (magyar és német szöveggel) művecskét bocsátott ki. A csinosan kiállított füzetben a lap keletkezését s fokozatos fejlődését, kiadóinak, szerkesztőinek névsorát adja. 2 facsimile is díszíti a füzetet, egyik az 1764 július 14-iki, a másik a mai „Pressburger Zeitung” 1896 márcz. 15-iki száma. A lap történetét ifj. Angermayer Károly, a „Pressburger Zeitung” belmunkatársa írta meg.

— **Előfizetési felhívás.** A „Sátoralya” ez évfolyamának utolsó negyedévébe

lépett. Ez új negyedévben kérjük t. olvasóinkat az anyagi tekintetben való pártfogolásra. Nincs szükségünk — úgy érezzük — irányunknak fejtegetésére, hiszen már van multunk, a mire hivatkozhatunk; s talán szerénytelenség nélkül hivatkozhatunk is, mikor kérjük t. olvasóinkat előfizetésük megújítására és új előfizetők gyűjtésére. Előfizetési díja lapunknak marad az eddigi. Egész évre 4 frt; fél évre 2 frt; negyed évre 1 frt. Az előfizetési pénzek a kiadóhivatalba küldendőek. Szerkesztőség.

CSARNOK. Friss hajtás.

— Jelenet. —

Adám, (12 éves)

Éva, (10 éves)

Adám, (benyit a szobába, sarokba veti könyves-táskáját; Evához:) Szervusz kicsikém! megjöttem az iskolából.

Éva: (bábujával foglalataskodva) Isten hozott! (Tovább játézik.)

Adám: (komoly méltósággal, kifeszített melllel föl és alá sétál. Közbe tityualdva áll meg Éva előtt.)

Éva: Játézzál velem egy kissé Csak addig, míg apuska a lezke után fog kérdezősködni.

Adám: (szértővé) olyan nincs! (sétál és fúj, mintha szarozna.)

Éva: (esodálkozva néz utána.)

Adám: mert tudd meg, hogy mátol fogva férfi vagyok.

Éva: (kaczagva) micsoda?

Adám: (fellobban) Férfi! Remélem megértetted. Oh, ti ostoba lányok nem tudjátok azt kelkőképen felfogni. A ti laktörötök nagyon is szűk, semhogy képekk lennétek velünk versenyre kelni.

Éva: Mit beszélés, Adám?

Adám: Velünk mondom férfakkal, kik a fázasztó munka után szivarra gyűjtve, már is a holnap miatt aggodunk.

Éva: No, iszeu csak tudná apus, hogy szivarozásról beszélés, lenne neked ne mulass!

Adám: (haragual) Taesko!

Éva: (durezasan játékaikhoz fordul)

Adám: (közlebe megy) mintha bizony még nem lennék elég érett ahoz, hogy egy hitvány szivarral megküzdhessek! Igenis. Eppen a küszöb előtt dobtam el a cigarettám végét. Főlségesen szelett.

Éva: (megbotránkozva) De Adám!

Adám: Mondom főlségesen szelett. Az első szippantás ugyan különösenek tetszett, de utóvégre is, minden kezdett nehéz.

Éva: (szájtátva bámul)

Adám: (mintogy önmagának beszél) csak az a kár, hogy oly gyorsan végig égett. Minlegy! derekasan megküzdöttem vele. Pedig valamikor úgy hallottam, hogy az első dolányzás veszélylyel jár. Bliktri; En tultettem magamat e veszélyen. Igaz, hogy egy kis szüdelést éreztem utána, torkom pedig oly szaraznak tünik fel most, de azt inkább izgatottságomnak tulajdonitom. Mert mi tagadás benne, vonakodással fogtam a dologba. Az első lépést a férfiaság felé megtettam, nekem már aligha fog ártani a füst. — Ugy ám, Eriko.

Éva: Mond csak Adám, igazan szivaroztál-e vagy csupán tréfából? úgy tetszik nekem, mintha épápt volnál, s a szemed fénye is oly különös.

Adám: Ne törődj vele. Mi férfiak mar arra születünk, hogy a magunk baját — magunk igazítsuk el. (Lopva a tükörbe pillant magában)

Teremtetése rosszul nézek ki! (Halántékat simogatja. Hirtelen egy papírszeletet kap fel az asztalról, melyen Eri könyvei vannak. Szigorral.)

Mi ez? Éva! (olvas) „Imádott Erikiem! Csak téged szeretlek, hidd meg. A Böske hazudik, őtet nem szeretem. Lovagod: Fehér Pista II. osztálybeli tanuló.” — Hát így vagyunk? Éva! Ahelyett, hogy tanulnál, szerelmesszéd. Levelet váltasz és szegyenben ejted a familiát? Itt intézkedni fogok. Még pedig gyorsan... erőlyesen... vérről!

Éva: (a fölfedezés után s levél olvasása alatt reszkette, lesütött fővel áll bátyva előtt. A vér szárá felsikolt) Hah, vérről, oh Pista — vérről!

Adám: (felsőszéggel) no, nem kell mindjárt megijedni. Nincs baj, (magában) csakugyan rosszul érzem magamat! (Fönn) Ezuttal nem szölok a

namának, mert tavagy n6 vagy a tollásokra születel, de komolyan intelek ne kövess el több hasonló dolgokat. (Halkan) Istenem szörnyen fáj a fejem!

Eva: (könnyes szemmel szótlanul áll)

Adam: (folytatva, közbe fejét fogja) Ami pedig Pistát illeti, hát egyszer-rüen párbajra hírom.

Eva: (rémtüllel) Párbajra? Oh, Istenem!

Adam: Kardra vagy pisztolyra. Hugom becsületét meg kell övnom.

Eva: (zokogva) Oh, csak ezt ne tedd Adam. Kérd el megtakarított fi léreimet, törd össze üveg-szemü babáimat, de ne outs a vérét Pista urnak. Igérem, hogy nem gondolok többé reá.

Adam: Párbaj lesz, ha mondom.

Eva: (kétségbeesésében habaját szorongatja; hirtelen eszmétől vezérelve) Hátha rosszul sütd el a pisztolyt és magadban teszsz kárt. Hisz még nem is lőttél soha!

Adam: Micsoda? (Felkap egy léniát) Ide figyelj!

Kifeszitem a karomat, látod? Egy... kettő... három. Erre lebecsátom a ravaszt. Meg se rezdül a kezem föle.

Eva: (felejtve bánatát kaczag) Mert a lénia úgy sem süil el.

Adam: (boszankodva) A mihez nem értesz, ne beszélj. S ha esetleg kardra megyünk akkor így bánok el Pistával, ide nézz! (Hadonász a vonalzóval, egyszerre csak lelankad a karja és a karszékebe támoltyog)

Eva: (odaroohan) Mi bajod Adam?

Adam: semmi. Egy kis szédülésem van esupán.

Eva: Tán kinyissam az ablakot?

Adam: Kérlek tedd. (Az ablakhoz megy.) Már is jobbaa vagyok.

Eva: Istennek hála! Hallod-e Adam, talán a szivarozás ártott meg neked?

Adam: Azt hiszem én is... Azaz de-hogy! Hirtelen levegő változás az oka.

Eva: Mondj igazat, Adam. Úgy e a cigarettá tett beteggé? Hát minek szívta el akkor?

Adam: (lehangoltan) Oh, csak a mama meg ne tudná!

Eva: Ne félj attól: én nem szölok. (Tekintete a levélre esik.) Azaz tudod-e mit Adam? Ha te békében hagyod Pistát és nem fogod megölni, akkor nem árullak el téged!

Adam: (megkönnyebbül) Békében hagyom. A barátom lesz ezentul. Szent atyám, még most e szünt meg az átkozott főfájás!

Eva: sebjaj! Majd jobban lesz. Aztán ha majd visszatér az egészségod, úgy e játszol velem egy kiséé?

Adam: Pesze, hogy játszom! Én leszek a papa.

Eva: En meg a mama. (Tapsol kacskival.)

Jaj, be pompás lesz!

(Függöny.)

Maróthi János.

Értesítés.

Van szerencsém Sárospatak város és vidéke melyen tisztelt közönségével tudatni hogy S.-a-Ujhelyben a fő-utezán a megyeküttal szemben levő hazban egy minden igényt kielegítő

kárpitos és díszítő műhelyt nyitottam.

Főtörekvésem oda irányuland, hogy a n. é. közönség becses bizalmát kiérdemelhessem.

Szakmiamat több éven át Budapesten szerzett tapasztalatokkal bővítve, azon kellemes helyzetbe vagyok, hogy a kárpitos és díszítő szakba vágó munkákat a legizlésebben állíthatom elő.

Javításokat olcsón és pontosan eszközök, s bármiféle munkákat teljesítse vegett S.-a-Ujhelyből postai kiértesítés után a vidékre szívesen elmegyek.

Villamos hazi tavorok jótállás mellett felszereltetnek.

Kárpitos szakba vágó árúk készen is kaphatók. A n. é. közönség becses támogatását kéri S.-a-Ujhely, 1890. szeptember hó.

Windt Jakab,
kárpitos és díszítő.

Jelzálogkölesönöket

földbirtokra 3 1/2%, házakra 4 1/2%, másnemű ingatlanra 5% mellett

legmagasabb összegekben ajánlunk.

E kölesönök konvertálásoknál bélyeg- és illetékmentességet élveznek.

Erdőkihasználások, birtok-parcellázások átvétele. Birtokok szövetkezeteknek hosszú lefizetési tartamra eladatnak.

„Magyar Lloyd”

közgazdasági vállalat, Budapest, Király utca 70.

Az 1895. évi CAIROI s az 1896. évi LONDONI egészségügyi kiállításokon díszoklevéllel s arany éremmel kitüntetve. Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb kórodákban kitűnő sikerrel használt külszer:

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatású a test bármimemű csúszos bántalmái, u. m.: köszvény, csúsz, reuma, ischiás, asthma stb. ellen. Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyakrabban idültébb eseteknél is már egyszeri bedörzsölésnél a fájdalmakat teljesen megszüntette.

Fog- és fejfájást 5 perc alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasítással 1 korona, erősebb üveg 2 korona 40 filler.

Főraktárak Budapest: Torók József ur gyógyszerárában király-utca 12. sz., és dr. Egger A. ur gyógyszerárában váci körút 17. sz. Ugyiszintén a főváros összes s a vidék esaknem összes gyógyszerárában, valamint a készítő

WIDDER GYULA gyógyszerésznél SATORALJA-UJHELY 52. szám.

Ugyiszintén: Sárospatakon: Kádár Gyula és Trstyánszky Károly; Varannón: Gaál Sándor; Homonnán: Szekerák Ambrus; Tokajban: Rothfels J.; Nagy-Mihályban: Tolvaj Imre urak gyógyszerárában.

Videki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Verszegények, lábbadozók, sápkórosok, gyengékedők, laztalan tüdőbetegek számára legjobb gyógyszer a dr. Kun Zoltán-féle

Vérképző labdac

1 üveg 60 darab rózsaszínre cukrozott labdacsal 1 frt 80 kr.

Hurut, tüdővész, hideglelés, malária, influenza, tüdő- és gégehurut, gyomorhurutban szenvedők számára legjobb gyógyszer a dr. Kun Zoltán-féle

Hurutellenes labdac

1 üveg 60 drb. égszínkek cukorral bevont labdacs ára 1 frt 80 kr.

Női bajok ellen legjobb szer a dr. Kun Zoltán-féle

Innigálló por

1 doboz ára 1 frt 20 kr.

Az arc- és kéz ápolására legjobb kenőcs a dr. Kun Zoltán Purpurin Crém 5 nap alatt minden szeplő és maj foltot eltávolít s a bőrnek gyönyörű bársony alatt külsőt ad 1 tégely ára 1 frt 20.

Minden eddig megjelent szájjizek fölött legjobb a dr. Kun Zoltán-féle DENTIPURIN SZÁJVIZ ellenszere a ragályos torokbajokukak is. 1 üveg ára 60 kr.

Kapható a készítőnél TRSTYÁNSZKY KÁROLY gyógyszerésznél Sárospatakon, s minden nagyobb forgalmu gyógyszerárában. Főraktár: Torók József gyógyszerárában Budapest, Király-utca 12. Dr. Buday Emil gyógyszerésznél Budapest városház-tér. Satoralja-Ujhelyben Widder Gyula gyógyszerész urnái.